

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DLA

**Programu Ochrony Środowiska
na lata 2020 - 2023**

**z perspektywą na lata 2024 – 2027
dla Miasta i Gminy Września**

Dokument został opracowany przez zespół specjalistów
Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-precyzja w składzie:

mgr Ludwik Gabryś

mgr Paweł Czupryn

mgr inż. Karolina Ioannidis

11.09.2020, Września

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania	4
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania	4
3. Zakres prognozy	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	6
5. Opis projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września oraz główne cele i kierunki działań	6
6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	8
6.1. Demografia	8
6.2. Położenie	8
6.3. Warunki klimatyczne	10
6.4. Budowa geologiczna	11
6.5. Zabytki	12
6.6. Podmioty gospodarcze	13
6.7. Ochrona klimatu i jakości powietrza	14
6.7.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	14
6.7.2. Jakość powietrza	25
6.8. Zagrożenia hałasem	35
6.9. Pola elektromagnetyczne	44
6.10. Gospodarowanie wodami	51
6.10.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe	51
6.10.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	53
6.10.3. Jakość wód - wody powierzchniowe	55
6.10.4. Jakość wód - wody podziemne	57
6.11. Gospodarka wodno - ściekowa	57
6.11.1. Pobór wód	57
6.11.2. Sieć wodociągowa	63
6.11.3. Sieć kanalizacyjna	64
6.11.4. Oczyszczalnia ścieków	64
6.11.5. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	65
6.12. Gleby	65
6.13. Zasoby geologiczne	68
6.14. Gospodarka odpadami	68
6.14.1. Stan wyjściowy	68
6.14.2. System gospodarowania odpadami na terenie województwa wielkopolskiego	76
6.15. Zasoby przyrodnicze	79
6.15.1. Formy ochrony przyrody	79
6.15.2. Lasy	84
7. Główne problemy ochrony środowiska	86

8. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	87
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	88
10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	107
11. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Gminy Września na wybrane elementy środowiska	128
11.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	128
11.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	128
11.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	129
11.4. Ludzie	130
11.5. Powietrze atmosferyczne	130
11.6. Klimat.....	131
11.7. Zabytki oraz dobra materialne	133
11.8. Zasoby naturalne	133
11.9. Wody.....	134
11.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi	136
11.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	137
12. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	139
13. Propozycja działań alternatywnych	142
14. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	142
15. Monitorowanie realizacji POŚ dla Miasta i Gminy Września.....	142
16. Podsumowanie i wnioski	145
17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	145
Spis tabel	153
Spis rysunków.....	155

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283).

Zgodnie z zapisami art. 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z art. 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną;
 - ludzi;
 - zwierzęta;
 - rośliny;
 - wodę;
 - powietrze;
 - powierzchnię ziemi;
 - krajobraz;
 - klimat;
 - zasoby naturalne;
 - zabytki;
 - dobra materialne.

Prognoza uwzględnia zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo znak: WOO-III.411.172.2020.PW.1) oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: DN-NS.9011.646.2020).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września oraz główne cele i kierunki działań

„Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

W projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie obszarów interwencji wyznaczono cele programu zadania i ich finansowanie, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Kierunki interwencji oraz cele założone w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września zostały przedstawione poniżej:

- 1) Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - a) Cel: Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.
- 2) Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem:
 - a) Cel: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.
- 3) Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne:
 - a) Cel: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.
- 4) Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami:
 - a) Cel: Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
 - b) Cel: Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych;
 - c) Cel: Ograniczenie zagrożenia suszą.
- 5) Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa:
 - a) Cel: Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód.
- 6) Obszar interwencji: Zasoby geologiczne:
 - a) Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.
- 7) Obszar interwencji: Gleby:
 - a) Cel: Ochrona gleb.
- 8) Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów:
 - a) Cel: Rozwój systemu gospodarki odpadami.
- 9) Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze:
 - a) Cel: Ochrona zasobów przyrodniczych.
- 10) Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami:
 - a) Cel: Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku Miasto i Gminę Września zamieszkiwało 47 259 mieszkańców, z czego 22 821 to mężczyźni, a 24 438 kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2019 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	47 259
Liczba mężczyzn	osoba	22 821
Liczba kobiet	osoba	24 438
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	213
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	107
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	19,9
W wieku produkcyjnym	%	59,8
W wieku poprodukcyjnym	%	20,3

źródło: GUS

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Września zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2019r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	661
Mężczyźni	osoba	243
Kobiety	osoba	418
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	2,3
Mężczyźni	%	1,6
Kobiety	%	3,1

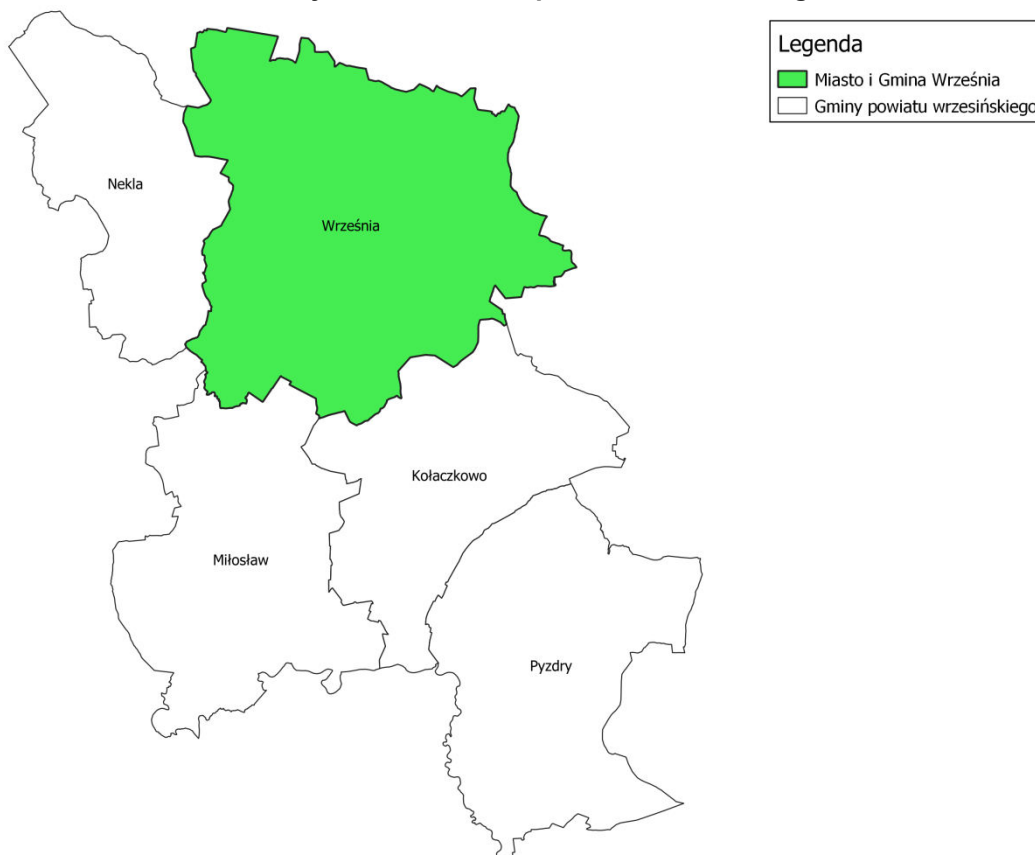
źródło: GUS

6.2. Położenie

Gmina Września jest gminą miejsko-wiejską położoną w środkowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie wrzesińskim. Od wschodu graniczy ona z gminami Strzałkowo oraz Kołaczkowo, od południa z gminą Miłosław, od północy

z gminami Czarniejewo, Niechanowo oraz Witkowo, natomiast od zachodu z gminami Nekla i Dominowo.

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Września na tle powiatu wrzesińskiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

W skład gminy wchodzi Miasto Września oraz 33 sołectwa: Bardo, Bierzgliń, Bierzgliń, Chocicza Mała, Chocicza Wielka – Białężyce, Chocicza – Żerniki, Chwalibogowo, Gonice, Goniczki, Gozdowo, Grzybowo, Gulczewko – Gulczewo, Gutowo Małe, Gutowo Wielkie, Kaczanowo – Neryngowo, Kleparz, Marzenin, Noskowo – Strzyżewo – Radomice, Nowa Wieś Królewska, Obłaczkowo, Osowo, Otoczna – Broniszewo, Psary Małe – Przyborki, Psary Polskie, Psary Wielkie – Nowy Folwark, Sędziwojewo, Słomowo, Sobiesiernie – Ostrowo Szlacheckie, Sokołowo, Sołeczno, Stanisławowo, Węgierki, Wódki.

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski Miasto i Gminy Września leży w obrębie następujących jednostek¹:

1. Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa
 - Prowincja Niż Środkowoeuropejski:
 - Podprowincja Pojezierza Południowobałtyckie:
 - Makroregion Pojezierze Wielkopolskie:
 - Mezoregion Równina Wrzesińska.

¹ Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data.

Rysunek 2. Położenie Miasta i Gminy Września na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.

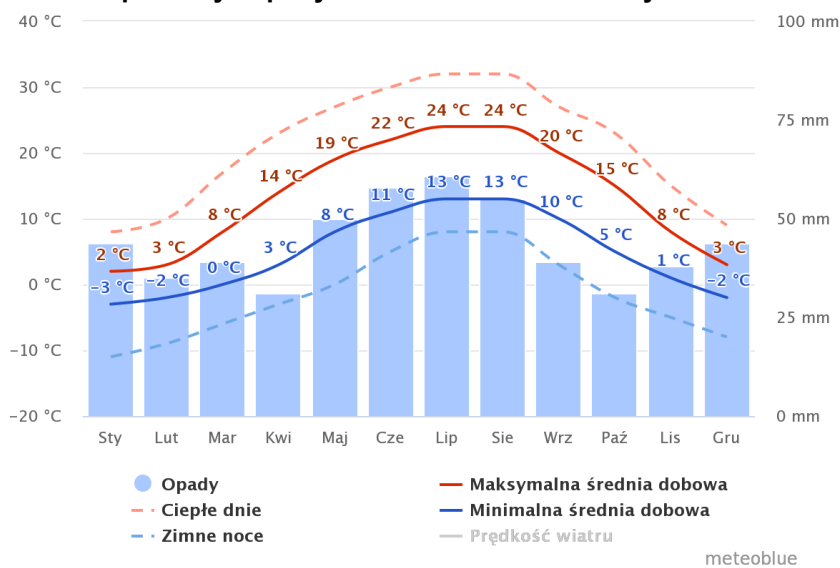

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

6.3. Warunki klimatyczne

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski (wg. W. Okołowicza i D. Martyn), Miasto i Gmina Września leży w obrębie Śląsko-Wielkopolskiego regionu klimatycznego. Klimat w tej części regionu jest kształtowany przez słabe wpływy oceaniczne. Średnia roczna temperatura oscyluje wokół 8,3°C, natomiast roczna ilość opadów wynosi około 550 mm.

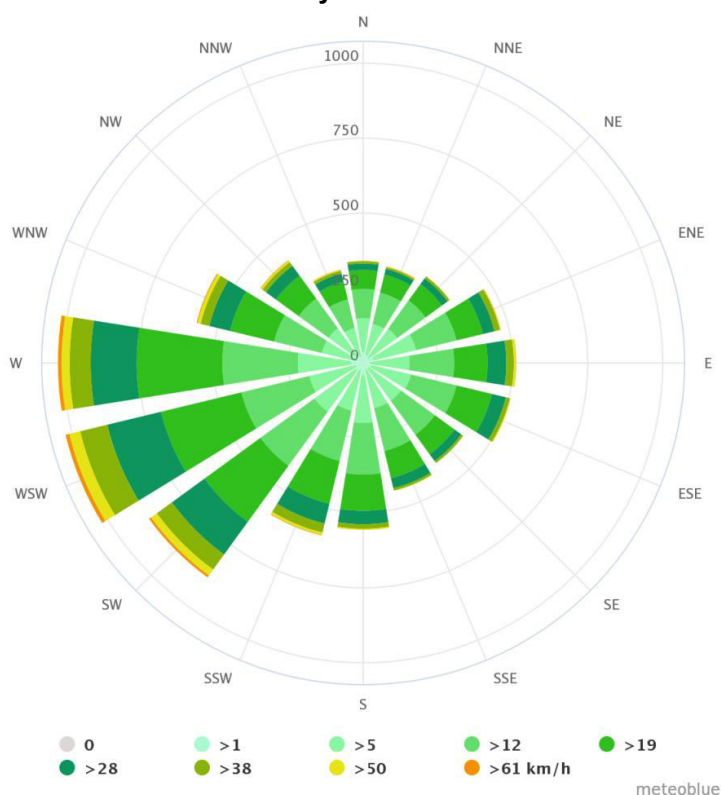
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady na terenie Miasta i Gminy Września.

źródło: www.meteoblue.com

Na terenie Miasta i Gminy Września dominują wiatry wiejące z kierunku zachodniego oraz południowo-zachodniego.

Rysunek 4. Róża wiatrów dla Miasta i Gminy Września.

źródło: www.meteoblue.com

6.4. Budowa geologiczna²

Obszar Miasta i Gminy Września położony jest na pograniczu dwóch regionalnych jednostek strukturalnych: synklinorium szczecińsko-mogileńsko-łódzkiego, w skład którego wchodzi północno-wschodnia część oraz monokliny przedsudeckiej obejmującej część pozostałą. Najstarszymi utworami stwierdzonymi na omawianym obszarze są osady górnopaleozoiczne. Reprezentowane są one przez: sole, anhydryty oraz iłowce górnego permu. W mezozoiku sedymentacja trwała od triasu do kredy. Profil triasu rozpoczynają piaskowce, mułowce, iłowce, wapienie oraz anhydryty pstrego piaskowca, na których znajdują się osady wapienia muszlowego wykształcone w postaci wapieni, margli oraz iłów. Osady kajpru stanowią iły z wkładkami gipsów i anhydrytów, a całą sekwencję osadów triasowych kończą piaskowce, mułowce oraz iłowce retyku. Na utworach triasu osadziły się piaskowce, mułowce oraz iłowce jury dolnej i środkowej, a powyżej górnourajskie wapienie, margle oraz iły. W dolnej części profil utworów kredy wykształcony jest jako piaski z wkładkami mułowców, natomiast w części górnej występują margle wapienie oraz mułowce. Osady kenozoiczne reprezentowane są przez utwory paleogenu, neogenu i czwartorzędu. Osady paleogenu wykształcone są w postaci piasków, mułków i iłów węglistych. Natomiast osadami neogenu są: żwiry, piaski, mułki oraz iły z wkładkami węgla brunatnego. W obrębie utworów czwartorzędowych dominują utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej, zastoiskowej oraz eolicznej. Na powierzchni obszaru objętego

² Objąsnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 – Arkusz Września (510).

arkuszem Września znaleźć można jedynie osady zlodowaceń północnopolskich. Występowanie osadów zlodowaceń południowopolskich oraz środkowopolskich, stwierdzone zostało wierceniami. Osady zlodowaceń południowopolskich wykształcone są jako gliny zwałowe oraz piaski i mułki, które były deponowane w rynnach podlodowcowej. Osady zlodowaceń środkowopolskich reprezentowane są przez gliny zwałowe oraz piaski i żwiry, miejscami mułki, wodnolodowcowe. Gliny tworzą na obszarze arkusza ciągłą pokrywę osadów, natomiast piaski, żwiry i mułki stanowią warstwę nieciągłą oddzielającą poziomy glin. Zlodowacenia północnopolskie pozostawiły po sobie osady glin zwałowych oraz piasków i żwirów o genezie lodowcowej, wodnolodowcowej oraz rzecznowodnolodowcowej.

6.5. Zabytki³

Gmina Września posiada założoną 3 stycznia 2013 r. gminną ewidencję zabytków. Włączenie lub wyłączenie obiektów do gminnej ewidencji zabytków prowadzi Burmistrz Miasta i Gminy Września w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Aktualnie w ewidencji ujęte są zabytki, zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- Września - 349 obiektów;
- Bardo - 22 obiekty;
- Białężyce - 7 obiektów;
- Bierzplin - 17 obiektów;
- Bierzplinek - 7 obiektów;
- Chocicza Mała - 14 obiektów;
- Chocicza Wielka - 14 obiektów;
- Chwalibogowo - 15 obiektów;
- Gonice - 1 obiekt;
- Gozdowo - 35 obiektów;
- Gozdowo Młyn - 4 obiekty;
- Grzybowo - 14 obiektów,
- Grzymysławice - 5 obiektów,
- Gulczewko - 4 obiekty;
- Gulczewo - 11 obiektów;
- Gutowo Małe - 6 obiektów;
- Gutowo Wielkie - 3 obiekty;
- Kaczanowo - 18 obiektów;
- Kawęczyn - 1 obiekt;
- Marzenin - 12 obiektów;
- Nadarzyce - 6 obiektów;
- Neryngowo - 8 obiektów;
- Noskowo - 2 obiekty;
- Nowa Wieś Królewska - 19 obiektów;
- Obłaczkowo - 21 obiektów;
- Osowo - 16 obiektów;
- Ostrowo Szlacheckie - 13 obiektów;
- Otoczna - 11 obiektów;

³ Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2020

- Psary Małe - 1 obiekt;
- Psary Polskie - 7 obiektów;
- Psary Wielkie - 1 obiekt;
- Radomice - 2 obiekty;
- Sędziwojowo - 2 obiekty;
- Słomowo - 1 obiekt;
- Sobiesiernie - 2 obiekty;
- Sokołowo - 9 obiektów;
- Sołeczno - 13 obiektów;
- Stanisławowo - 4 obiekty;
- Węgiarki - 11 obiektów;
- Wódki - 9 obiektów;
- Żerniki - 1 obiekt.

Decyzją Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dnia 19 kwietnia 2006 r. do rejestru zabytków pod numerem 295/Wlkp/A został wpisany historyczny układ urbanistyczny miasta Wrześni. Do rejestru zabytków wpisano układ urbanistyczny śródmieścia obejmujący teren ograniczony od zachodu rzeką Wrześnicą oraz park miejski im. J. Piłsudskiego, część ul. Gnieźnieńskiej z cmentarzem parafialnym, dalej teren ograniczony od północnego-wschodu ul. Szkolną, rejon Liceum Ogólnokształcącego, dawnej rzeźni, wieżę wodociągową, część ul. Witkowskiej, część ul. Legii Wrzesińskiej, część ul. T. Kościuszki wraz z dawnymi koszarami od strony wschodniej oraz zespół parkowo-pałacowy na Opieszynie od strony południowej.

6.6. Podmioty gospodarcze.

Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez GUS, na terenie Miasta i Gminy Września, funkcjonuje 5 907 podmiotów sektora gospodarczego oraz 113 podmiotów sektora publicznego. Podział tych podmiotów wg form prawnych przedstawiono poniżej.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze prywatnym oraz publicznym.⁴

Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze prywatnym						
2019						
Sektor prywatny ogółem	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki handlowe	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Spółdzielnie	Fundacje	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne
5 907	4 656	397	72	19	13	107
Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze publicznym						
2019						
Sektor publiczny ogółem		Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem			Spółki handlowe	
113		65			4	

źródło: GUS

⁴ Dane nie sumują się gdyż w GUS-BDL nie zestawia danych dla wszystkich form prawnych

Do największych zakładów prowadzących działalność na terenie Miasta i Gminy Września można zaliczyć: Volkswagen Poznań Sp. z o.o. w Poznaniu - Zakład Września oddział w Białężycach, Inalfa Roof Systems Polska Sp. z o.o., Gestamp Polska Sp. z o.o., Mikroma Polska S. A., Aquilla Września Sp. z o.o., Krispol Sp. z o.o., Allflex Polska Sp. z o.o., Flex Films Europa Sp. z o.o., Techpak Group Sp. z o.o. oraz Cenos Sp. z o.o.

6.7. Ochrona klimatu i jakości powietrza

6.7.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną - emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy;
- Emisję przemysłową - związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych;
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania.

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył PM10 i PM2,5	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym, pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał
SO ₂ (dwutlenek siarki)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
NO (tlenek azotu)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
NO ₂ (dwutlenek azotu)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
NO _x (suma tlenków azotu)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
CO (tlenek węgla)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
O ₃ (ozon)	powstaje w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu i lotnych związków organicznych
WWA (w tym benzo(a)piren)	spalanie paliw stałych w niskich temperaturach, spalarnie odpadów, procesy przemysłowe, spalanie niecałkowite

źródło: Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P, 2017; GIOŚ

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów. Ich wpływ na organizmy żywe przedstawiono poniżej:

- **Pył zawieszony** - Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, której mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się

w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła;

- **Dwutlenek siarki** - Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie dróg oddechowych;
- **Tlenki azotu** - Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodzają komórki układu immunologicznego w płucach;
- **Tlenek węgla** - Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobiną tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu;
- **Ozon** - Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje;
- **Dioksyny** - Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy;
- **WWA** - Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszać odpowiedź immunologiczną organizm.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego;
- Rozwój wykorzystania OZE;
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii;
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców;
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami;

- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu;
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych;
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków;
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie;
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego;
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu;
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu;
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego;
- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu;
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji;
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki;
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych;
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych⁵

Miasto i Gmina Września posiada uchwalony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września”. Zgodnie z jego zapisami, wśród obiektów jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie Gminy Września została przeprowadzona ankietyzacja, dotycząca przede wszystkim sposobu ogrzewania budynków. Udział w badaniu ankietowym wzięło 1361 budynków co stanowi 8,6% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie gminy. Większość gospodarstw domowych na cele grzewcze stosuje węgiel – ponad 60%. Drugim źródłem ciepła wykorzystywanym w obiektach jednorodzinnych jest gaz. Najmniej zużywanego jest drewna.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Miasta i Gminy Września głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Autostrady:
 - Autostrada A2;
- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 15;
 - Droga krajowa nr 92;
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 432;
 - Droga wojewódzka nr 442;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

⁵ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września, 2015

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Emisja przemysłowa

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe we Wrześni, na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowanych jest 25 podmiotów posiadających aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 5. Wykaz podmiotów, zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września, które posiadają aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres źródła emisji	Okres trwania pozwolenia
1.	GESTAMP POLSKA Sp. z o. o.	ul. Działkowców 12, 62-300 Września	ul. Działkowców 12, 62-300 Września	do 31 października 2020 r.
2.	Veolia Energia Poznań S.A.	ul. Energetyczna 3, 61-016 Poznań	ul. Sikorskiego 25, 62-300 Września	do 31 sierpnia 2021 r.
3.	MIKROMA S.A.	ul. Batorego 4, 62-300 Września	ul. Batorego 4, 62-300 Września	do 31 maja 2022 r.
4.	Zakłady Kompleksowej Automatyizacji MERAMONT - Września S. A.	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	do 31 października 2022 r.
5.	COLOREX s.c. Radosław Chojnacki, Marlena Kołtuniak	Psary Polskie 92, 62-300 Września	Psary Polskie 92, 62-300 Września	do 30 listopada 2022 r.
6.	PRZETWÓRSTWO ROLNE GAŚIOREK Sp. J.	ul. Wrześcińska 8, 62-250 Czarniejewo	działka nr 178/1, obręb Radomice, 62-300 Września	do 17 lipca 2023 r.
7.	INALFA ROOF SYSTEMS POLSKA Sp. z o.o.	Białężyce 41A, 62-300 Września	Białężyce 41A, 62-300 Września	do 24 lutego 2024 r.
8.	CENOS Sp. z o.o.	ul. Sikorskiego 22, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 22, 62-300 Września	do 29 maja 2024 r.
9.	WHEELABRATOR SCHLICK Sp. z o.o.	ul. Słowackiego 53, 62-300 Września	ul. Słowackiego 53, 62-300 Września	do 7 lipca 2024 r.
10.	F.U.H.P. „JANKO” Eugeniusz Jankowski	ul. Waryńskiego 16, 62-300 Września	ul. Przemysłowa 3/3a, 62-300 Września	do 5 sierpnia 2024 r.
11.	Produkcja Maszyn Rolniczych i Części Zamiennych KOWALSCY Sp. J.	ul. Działkowców 11, 62-300 Września	ul. Działkowców 11, 62-300 Września	do 5 sierpnia 2024 r.
12.	DHT Sp. z o.o.	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Września	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Września	do 20 września 2024 r.
13.	Spółdzielnia Mleczarska Września	ul. Czarniejewska 1, 62-300 Września	ul. Czarniejewska 1, 62-300 Września	do 2 grudnia 2025 r.

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres źródła emisji	Okres trwania pozwolenia
14.	KRISPOL Sp. z o.o.	ul. Budowlana 1, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Michała Strzykały 4, 62-300 Września	do 5 kwietnia 2026 r.
15.	AKMET s.c.	ul. Leśna 10 a, 62-300 Września	ul. Leśna 10 a, 62-300 Września	do 30 maja 2026 r.
16.	KRISPOL Sp. z o.o.	ul. Budowlana 1, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Budowlana 1, 62-300 Września	do 7 czerwca 2026 r.
17.	Poznańskie Zakłady Zielarskie HERBAPOL S.A.	ul. Towarowa 47/51, 61-896 Poznań	ul. Sikorskiego 23, 62-300 Września	do 28 grudnia 2026 r.
18.	NEPA Sp. z o. o.	Otoczna 43, 62-302 Węgiejki	Otoczna 43, 62-302 Węgiejki	do 2 kwietnia 2027r.
19.	BeClever Sp. z o.o.	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	do 6 lipca 2027 r.
20.	ROLMUS P.P.H.U.T. Export – Import Mieczysław Szymkowiak	ul. Akacjowa 6 , 62-300 Września	ul. Akacjowa 6 , 62-300 Września	do 15 października 2027 r.
21.	NOWBUD Sp. z o. o.	ul. Budowlana 4, Psary Małe , 62-300 Września	na działkach o nr ewidencyjnych 136/16 i 136/18 obręb Psary Małe, 62-300 Września	do 15 listopada 2027 r.
22.	FLEX FILMS EUROPA Sp. z o.o.	ul. Sikorskiego 48, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 48. 62-300 Września	do 6 czerwca 2029 r.
23.	TECHPAK Group Sp. z o.o.	Białężyce 57, 62-300 Września	Białężyce 57, 62-300 Września	do 4 października 2029 r.
24.	„METGALEX” Janiak Sp. J.	ul. Akacjowa 11, 62-300 Września	ul. Akacjowa 11, 62-300 Września	do 4 grudnia 2029 r.
25.	P. H. U. T. P. „ROLMAKO” Henryk Kowalski	ul. Gwarna 8, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Gwarna oraz ul. Wichrowa, Psary Małe, 62-300 Września	do 30 sierpnia 2030 r.

źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskie, na terenie Miasta i Gminy Września, funkcjonują dwa podmioty posiadające pozwolenia zintegrowane:

- KAS-BOKS Sp. z o.o. ul. Paderewskiego 11, 62-300, Września;
- Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Zakład Września oddział w Białężycach.

Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu);
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania;
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy;
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie;
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek;
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC);
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych.

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy);

- źródła liniowe (transportery taśmowe);
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe);
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

System ciepłowniczy

Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez GUS, na terenie Miasta i Gminy Września, istnieje 11,5 km sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej oraz 13 km przyłączy do budynków.

System gazowniczy

Na obszarze Miasta i Gminy Września istnieje sieć gazowa od długości 144,461 km, do której podłączonych jest 6 190 gospodarstw. Dane na temat sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Września przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Września.

Nazwa	Długość czynnej sieci ogółem w m	Odbiorcy gazu	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	Zużycie gazu w MWh	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	Ludność korzystająca z sieci gazowej
	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	[m]	[gosp.]	[gosp.]	[MWh]	[MWh]	[osoba]
Gmina Września	144 461	6 190	4 724	64 373,0	56 183,7	17 233

źródło: GUS

Odnawialne źródła energii

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach

hydrologicznych. Spad określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów wód przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność), środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000), prawne (pozwolenie wodnoprawne, zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Energia wiatru

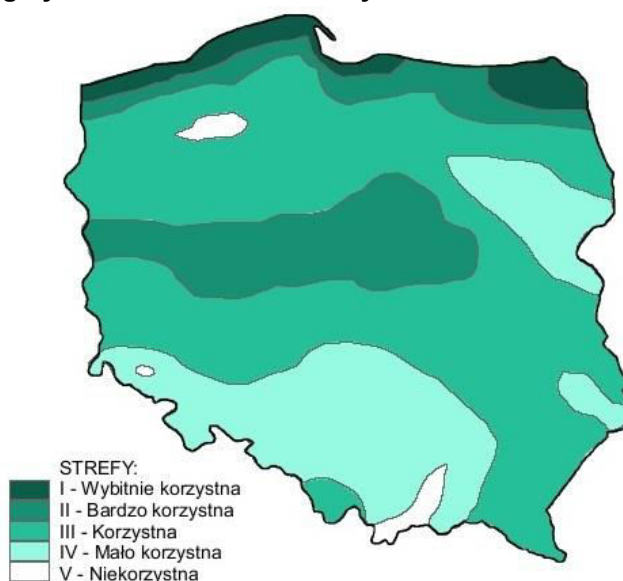
Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I - wybitnie korzystna;
- Strefa II - bardzo korzystna;
- Strefa III – korzystna;
- Strefa IV - mało korzystna;
- Strefa V - niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren Miasta i Gminy Września leży w strefie II (bardzo korzystnej). Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 5. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.

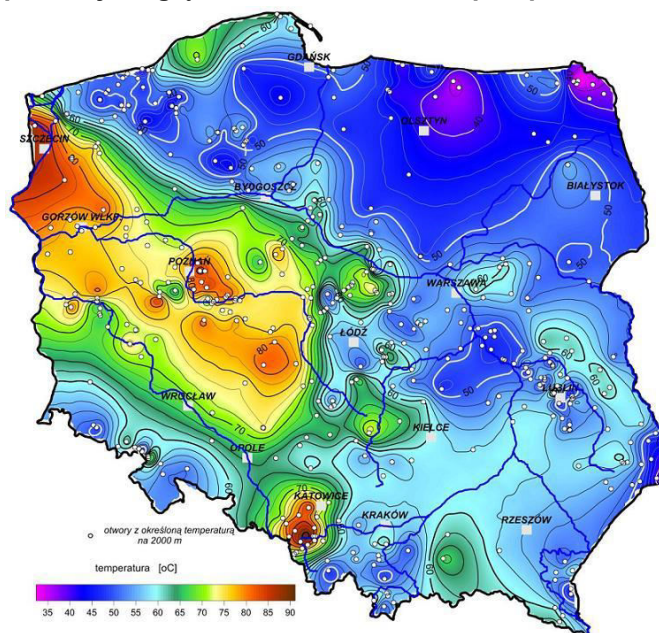

źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane są w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Zgodnie z poniższym rysunkiem wykorzystanie energii geotermalnej na terenie Miasta i Gminy Września jest opłacalne. Temperatura w złożach znajdujących się pod obszarem gminy wynosi 65-75°C. Możliwe jest również wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.

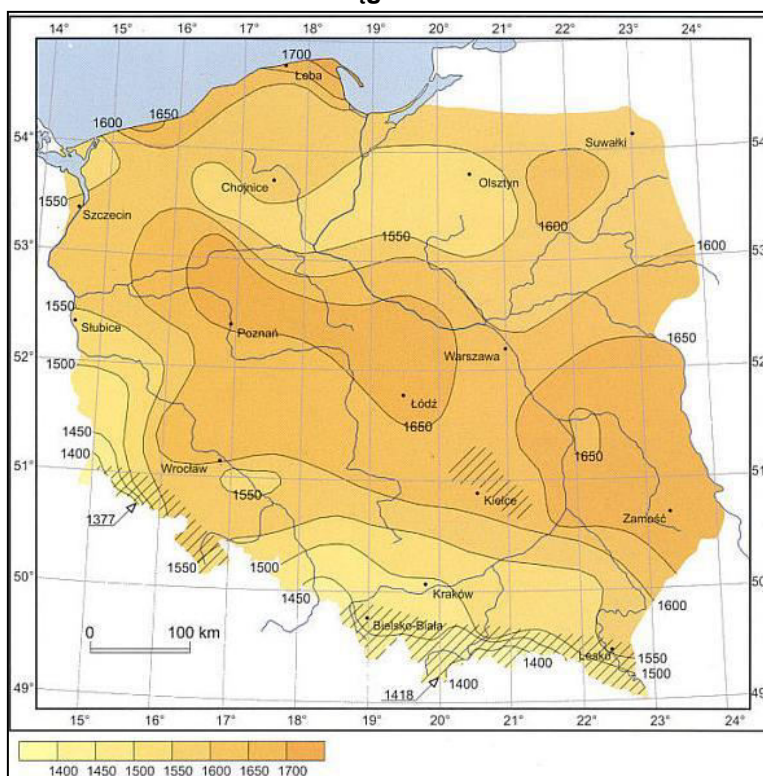
źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię

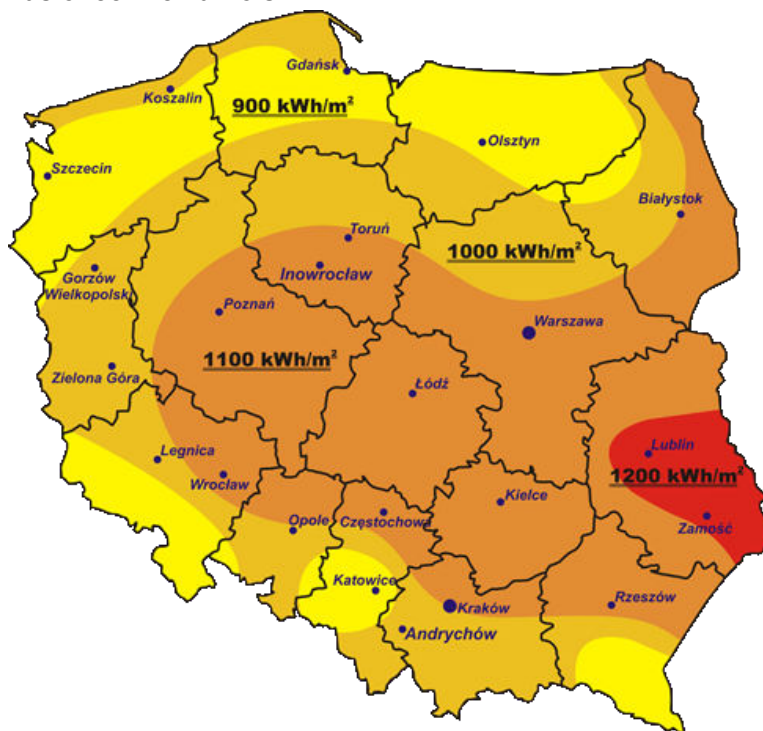
elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 7. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.

źródło: imgw.pl

Rysunek 8. Mapa nasłonecznienia Polski.

źródło: cire.pl

Miasto i Gmina Września jest zlokalizowana w strefie gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi maksymalnie 1100 kWh/m². Opisane powyżej warunki określone są jako korzystne do wykorzystania energii słonecznej przez mieszkańców.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno;
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej;
- odpady organiczne;
- oleje roślinne;
- tłuszcze zwierzęce;
- osady ściekowe;
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślázowiec pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areалу upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyślany i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o nisko-emisyjnym sposobie jej produkcji.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków.

Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

6.7.2. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 t.j. z późn zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje

się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie Województwa Wielkopolskiego, wyznaczono 3 strefy:

- Aglomerację Poznańską (PL3001);
- Miasto Kalisz (PL3002);
- strefę wielkopolską (PL3003).

Rysunek 9. Podział województwa wielkopolskiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.

Wynik oceny strefy wielkopolskiej za rok 2019, w której położone jest Miasto i Gmina Września, wskazuje, że dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,
- ozonu,
- tlenku węgla,
- pyłu PM_{2,5},
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyle zawieszonym PM₁₀.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM₁₀,
- benzo(a)pirenu.

Tabela 7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom dopuszczalny			
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem. 	<u>ochrona zdrowia</u> dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2,5} zawartości ołowiu Pb w pyłe PM ₁₀
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> Określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu. Kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych. 	<u>ochrona roślin</u> dwutlenek siarki SO ₂ tlenek azotu NO _x

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Tabela 8. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom docelowy			
A	nie przekraczający poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego. 	<u>ochrona zdrowia</u> arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, benzo(a)piren B(a)P w pyłe PM ₁₀ ozon O ₃
C	powyżej poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> Dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu. 	<u>ochrona roślin</u> ozon O ₃

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Poziom stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego			
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego. 	Ozon O ₃
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> Dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020. 	

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa wielkopolska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy wielkopolskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu. Na obszarze strefy wielkopolskiej zanotowano, natomiast przekroczenie poziomu docelowego ozonu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 11. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa wielkopolska	A	A	C

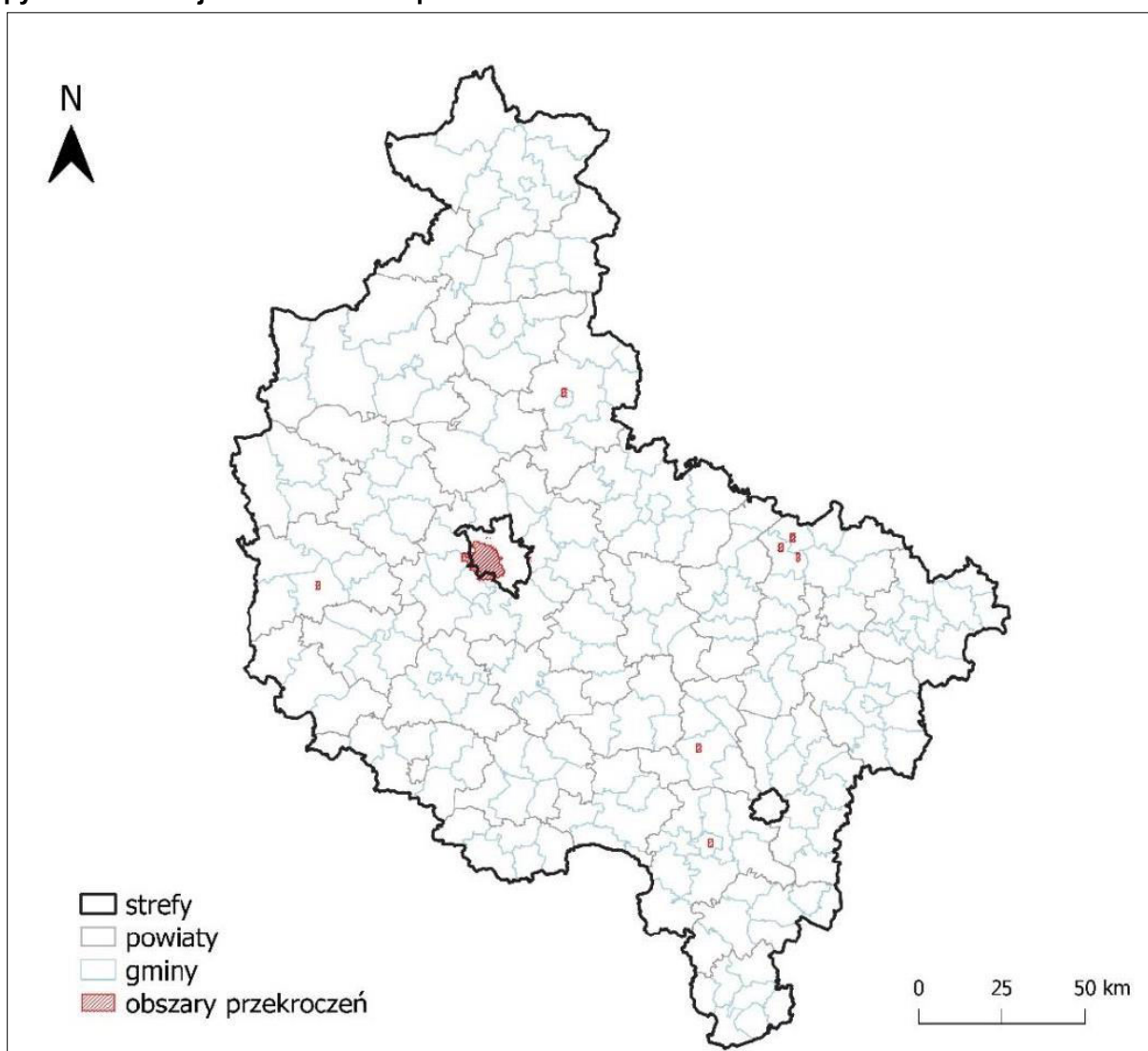
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019” na terenie strefy wielkopolskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnego stężenia pyłu zawieszonego PM10, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2019 r. na obszarze strefy

wielkopolskiej, uwzględniając kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego w przypadku dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu. Zanotowano jednak przekroczenie poziomu docelowego ozonu. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę wielkopolską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

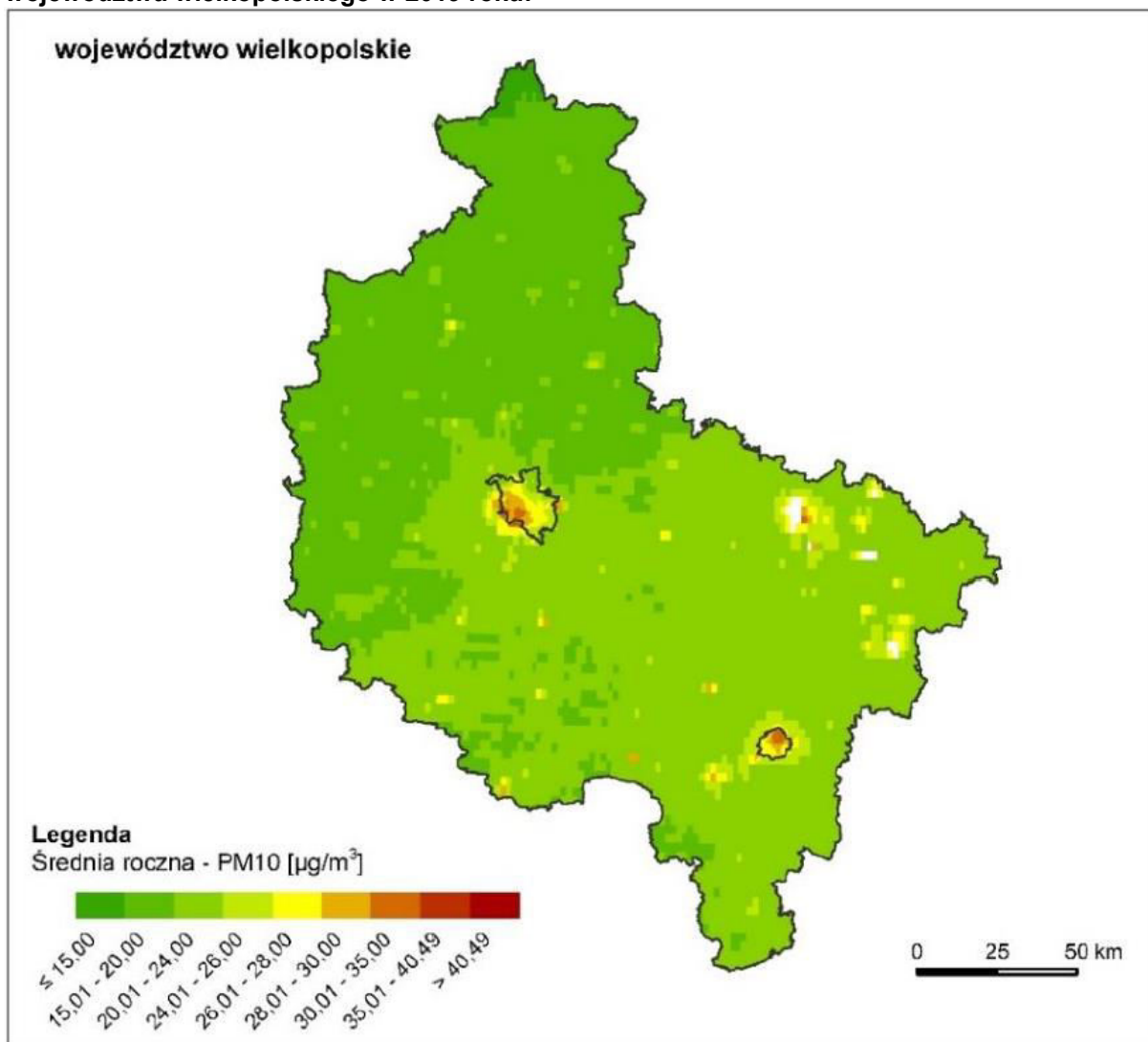
Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla, pyłu PM10, ozonu i benzo(a)pirenu.

Rysunek 10. Obszary przekroczeń dopuszczalnej częstości przekroczeń 24-godzinnych stężeń pyłu PM10 w województwie wielkopolskim w 2019 roku.

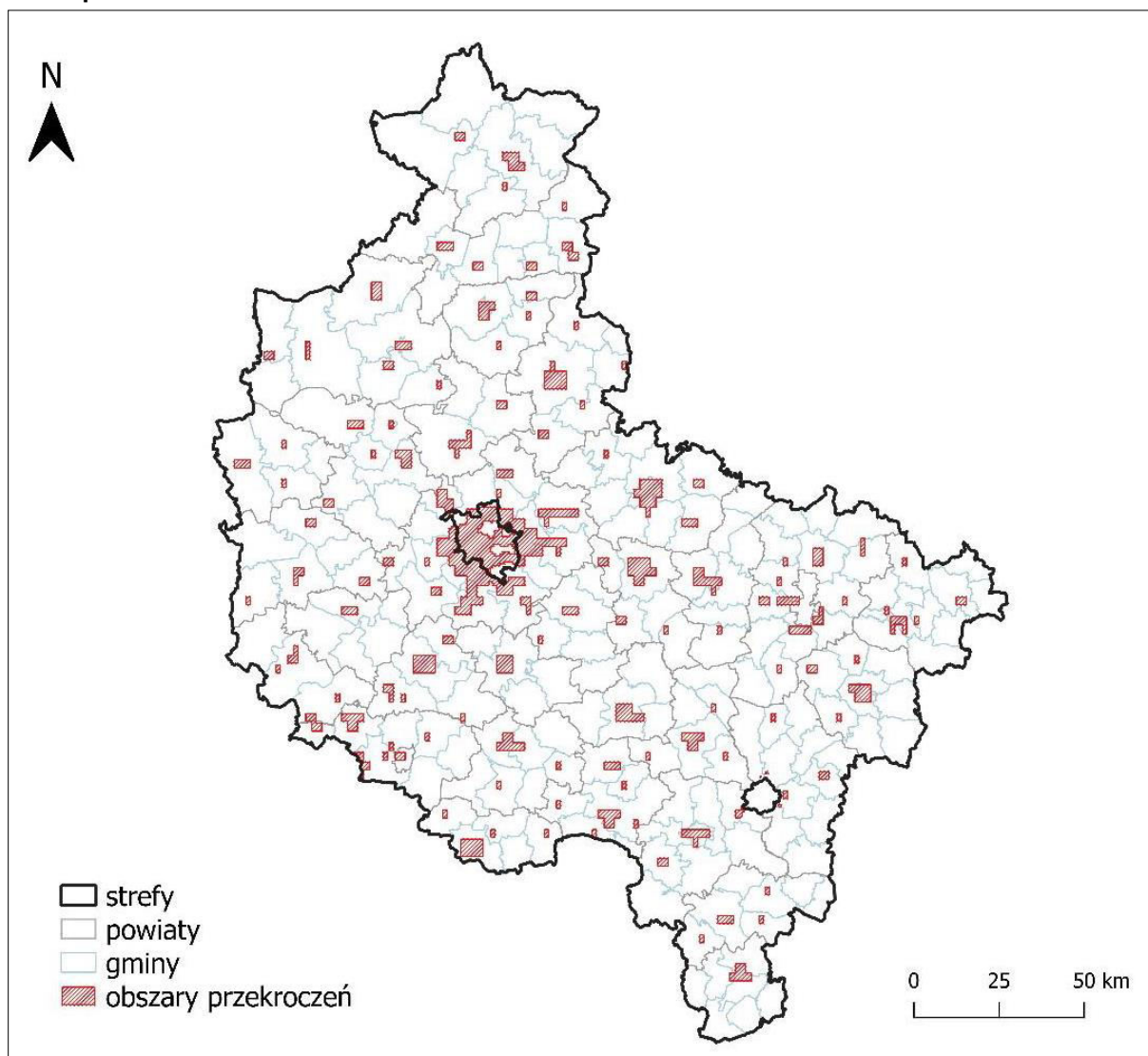
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 11. Rozkład przestrzenny stężenia średniego dla roku pyłu PM10 na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.

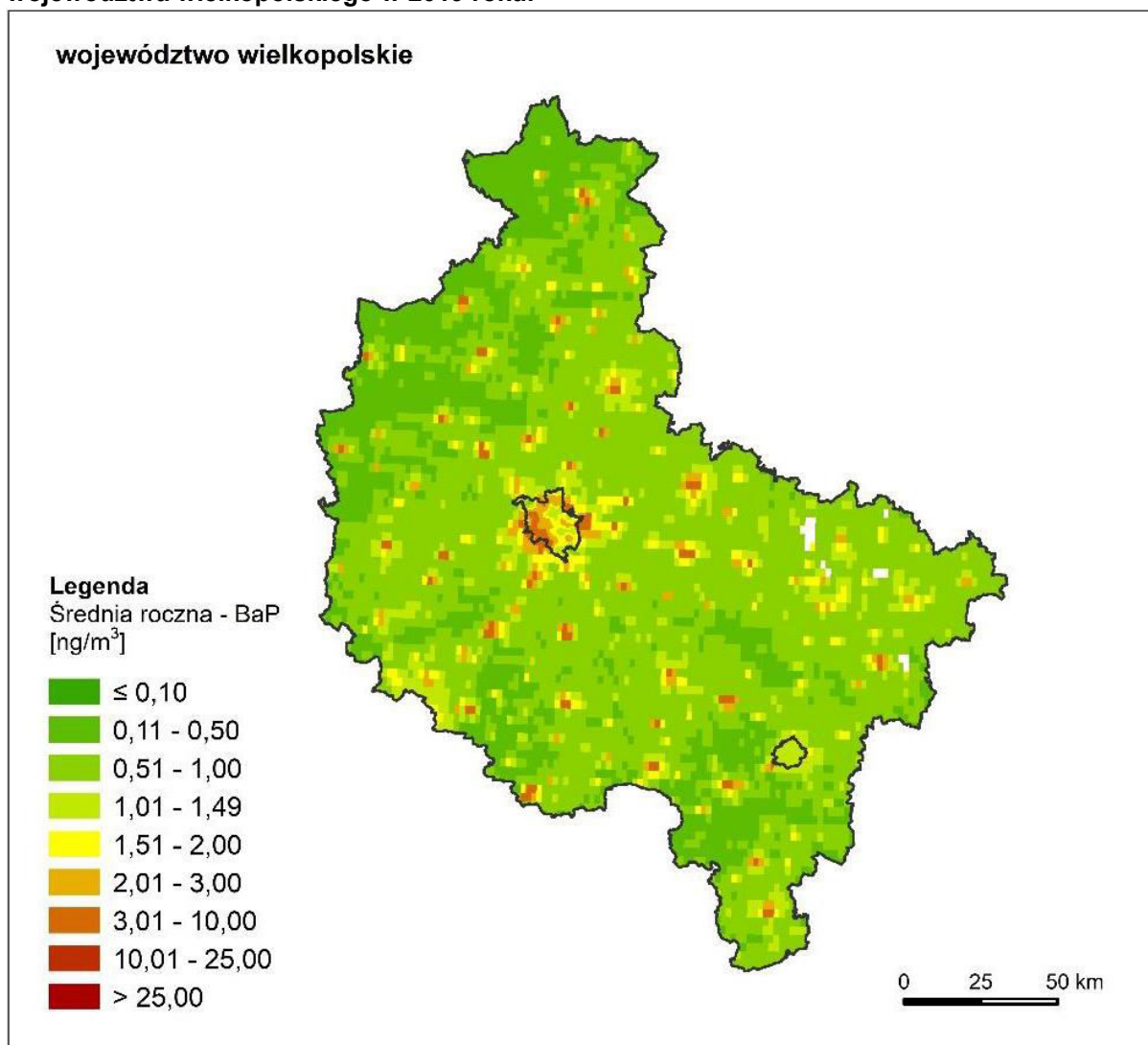
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 12. Obszary przekroczeń dla B(a)P w strefach: aglomeracja poznańska i strefa wielkopolska w 2019 r.

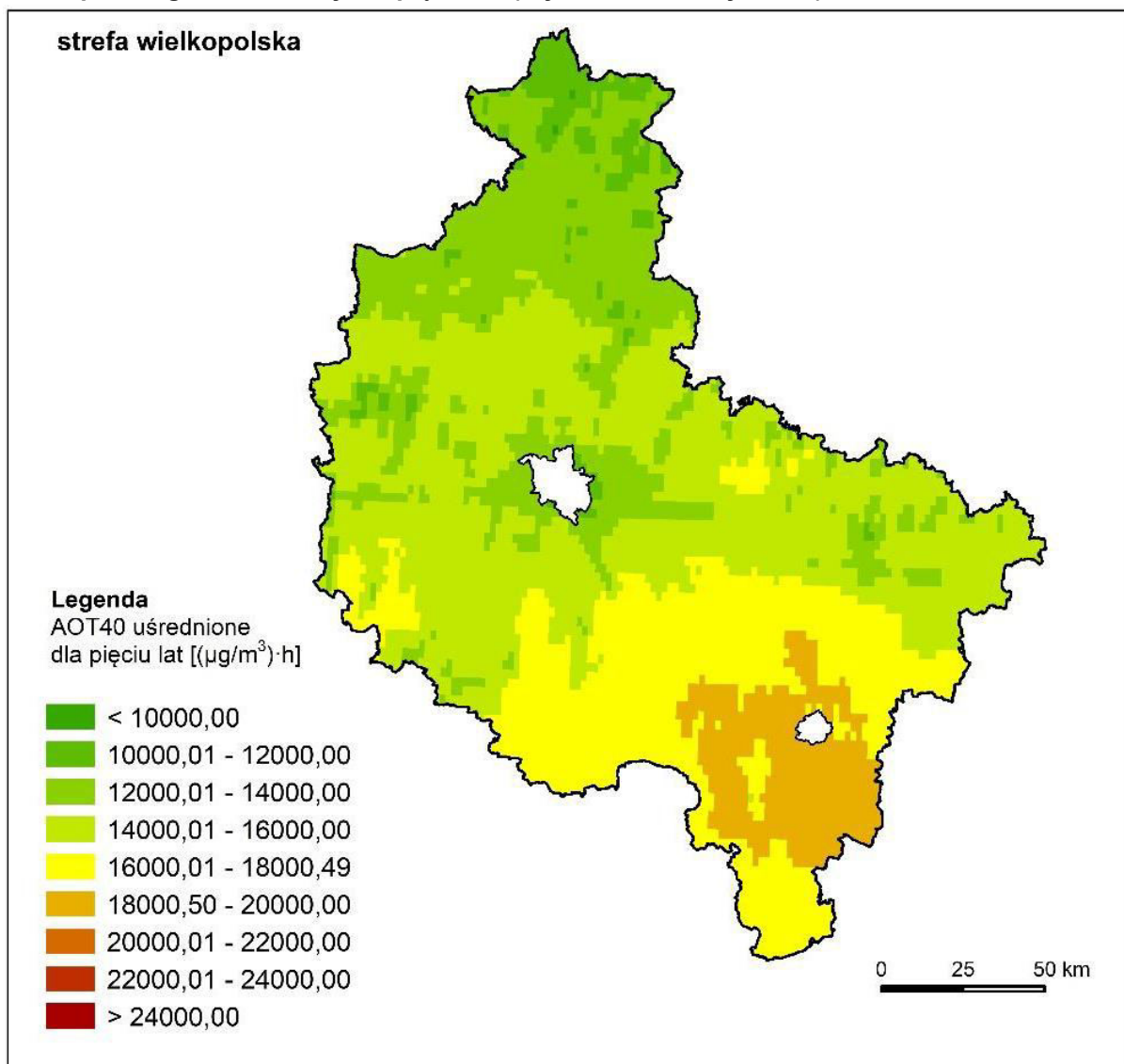
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 13. Rozkład przestrzenny stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.

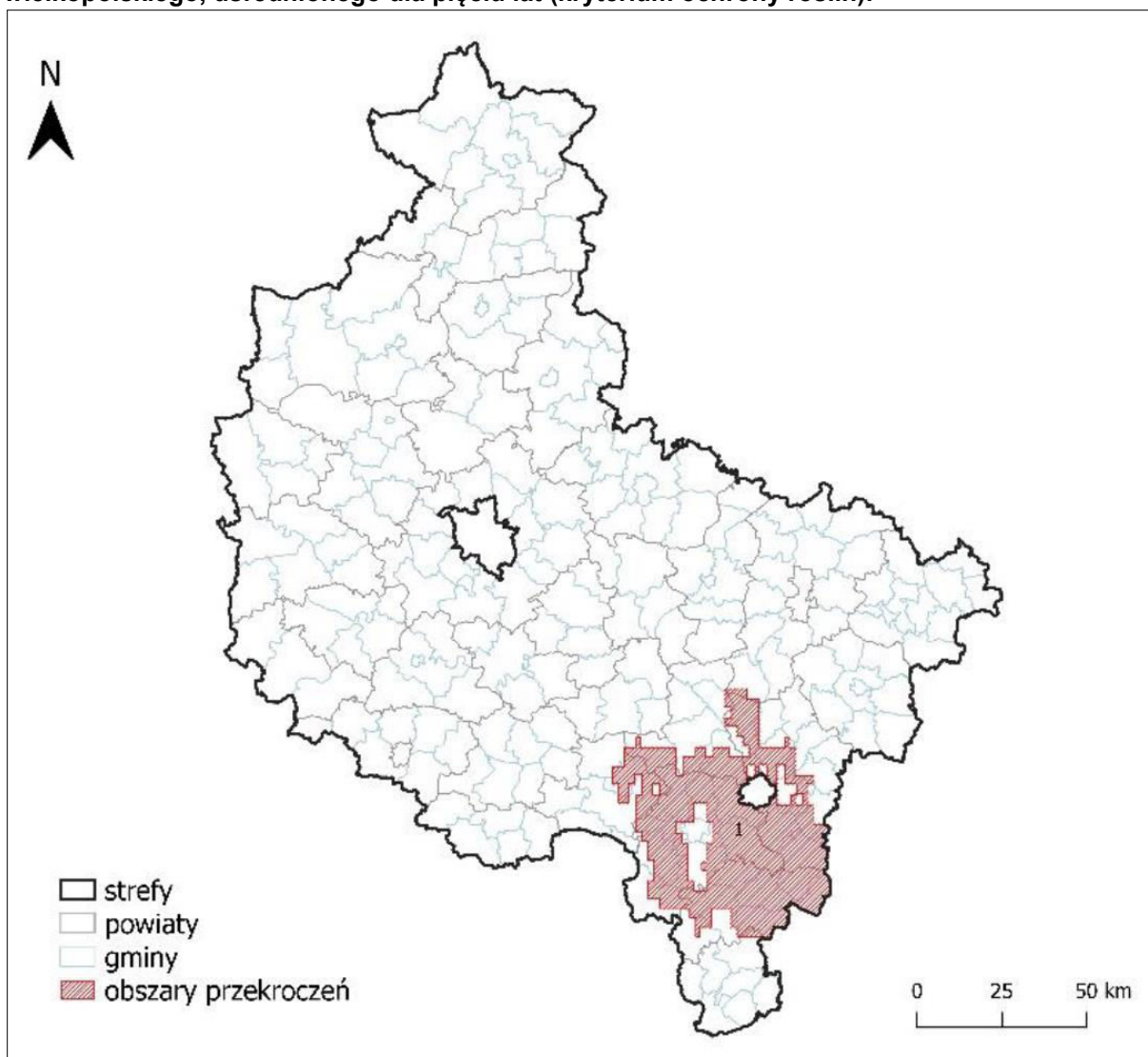
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśredniony dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 15. Obszary przekroczeń dla wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśrednionego dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Program Ochrony Powietrza⁶

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej został przyjęty uchwałą nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku.

Celem *Programu* jest określenie działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji.

Na terenie Miasta i Gminy Września, zgodnie z *Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej*, zidentyfikowano obszary przekroczeń dopuszczalnego stężenia B(a)P. Dla Miasta i Gminy Września wyznaczone zostały następujące działania naprawcze:

⁶ Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

- **WpZOA** - Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach strefy wielkopolskiej.
- **WpDOT** - Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej.
- **WpIZE** - Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin.
- **WpKUA** - Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych.
- **WpTMB** - Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.
- **WpMMU** - Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich.
- **WpZUZ** - Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej.
- **WpEEK** - Edukacja ekologiczna.
- **WpPZP** - Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

Uchwała antysmogowa

Dnia 18 grudnia 2017 przyjęto Uchwałę Nr XXXIX/941/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa wielkopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw - tzw. „Uchwałę antysmogową”.

Zakazuje ona stosowania w instalacjach w których następuje spalanie paliw stałych, następujących paliw:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem;
- 2) mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %;
- 4) węgla kamiennego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, nie spełniających któregokolwiek z poniższych parametrów jakościowych:
 - wartość opałowa co najmniej 23 MJ/kg;
 - zawartość popiołu nie więcej niż 10%;
 - zawartość siarki nie więcej niż 0,8 %;
- 5) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%.

6.8. Zagrożenia hałasem

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje);
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz;
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

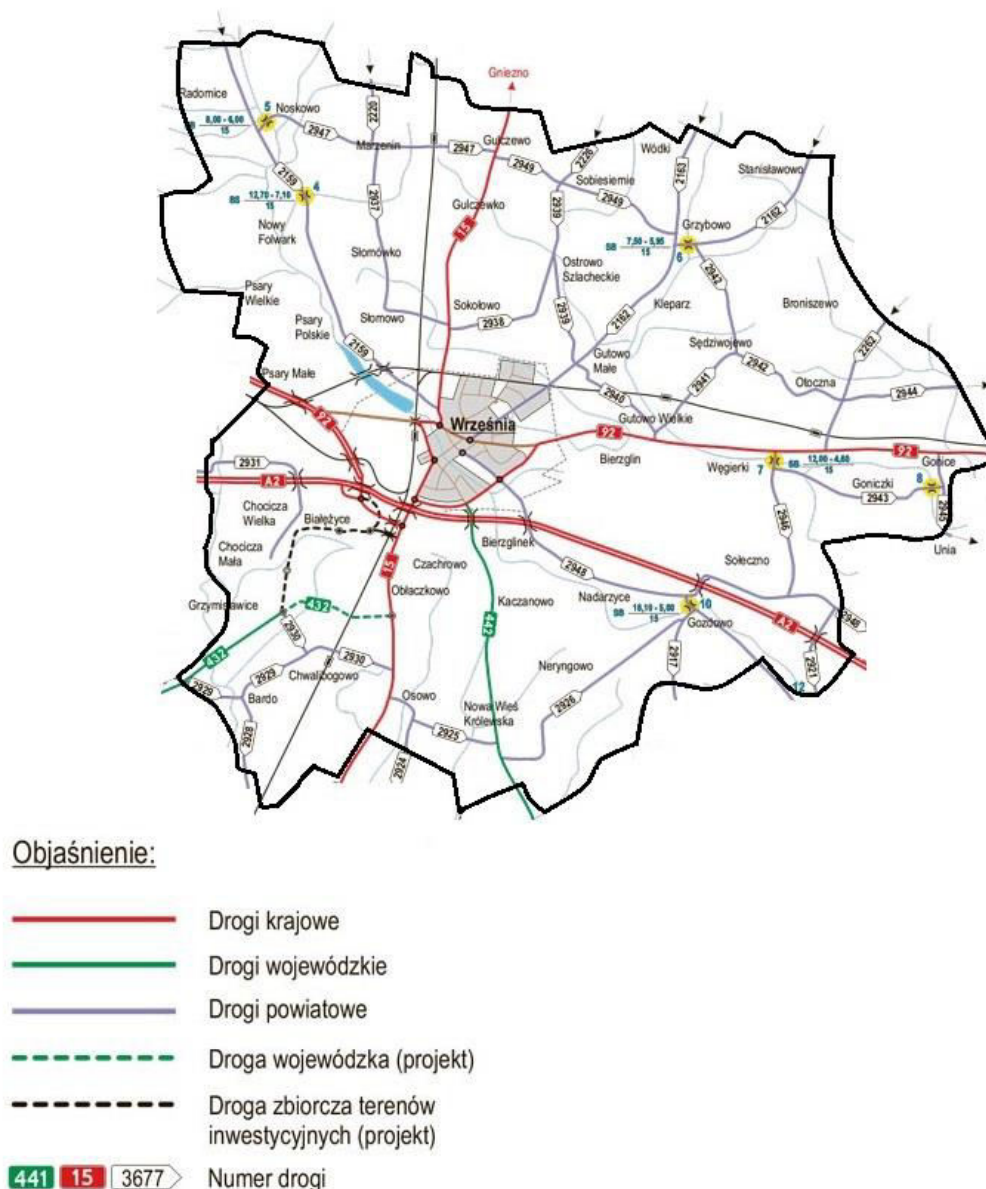
- mała uciążliwość LAeq < 52 dB
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LAeqD w porze dziennej i LAeqN w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej - w zależności od funkcji terenu - od 50 do 68 dB, w porze nocnej od 45 do 60 dB.

Na terenie Miasta i Gminy Września głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Autostrady:
 - Autostrada A2,
- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 15,
 - Droga krajowa nr 92,
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 432,
 - Droga wojewódzka nr 442,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Rysunek 16. Drogi Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

Stan dróg i zabezpieczenia akustyczne

Autostrady i drogi krajowe

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od GDDKiA oddział w Poznaniu, na terenie Miasta i Gminy Września dominują drogi w stanie ostrzegawczym. Stan techniczny dróg, zarządzanych przez GDDKiA w Gminie Września przedstawiono w tabeli poniżej.

Rysunek 17. Stan dróg zarządzanych przez GDDKiA, na terenie Miasta i Gminy Września.

Ogólna ocena stanu		
Pożądaný	1,753 km	5,2 %
Ostrzegawczy	21,292 km	63,5 %
Krytyczny	10,498 km	31,3 %

źródło: GDDKiA, oddział w Poznaniu

Wzdłuż drogi krajowej nr 92, biegnącej przez teren Miasta i Gminy Września, znajduje się następujący ekran akustyczny:

- Ekran rozpoczyna się w okolicy 226 km drogi (pikietaż: km 226+878), a kończy u stóp skarpy wiaduktu autostradowego (pikietaż: km 227+241). Składa się on z kilku załamań przybliżających się i oddalających od jezdni. Powoduje to, że jego długość wynosi więcej niż odległość pikietażowa (363 m). Składa się on z 74 elementów o wysokości 5 metrów, 3 elementów o wysokości 2 metrów i bramy o szerokości 6 m. Daje to łącznie ok. 382 m długości. Dodatkowo w km 227+126 jest wyjście ewakuacyjne, a w km 227+218 dojazd do bramy awaryjnej.

Dane dotyczące ekranów akustycznych wzdłuż autostrady A2, zebrano w tabeli poniżej.

Rysunek 18. Charakterystyka ekranów akustycznych, wzdłuż autostrady A2.

L.p.	Rodzaj bariery przeciwhałasowej	Kilometraż drogi / opis	Długość bariery w osi drogi [m]	Wysokość bariery [m]	Strona* drogi
1.	ekran	179+951–181+066	1115,0	4,5	S
2.	ekran	185+785–186+035	250,0	3,5	PN
3.	ekran	Pikietaż DK nr 5: 194+520–194+320	200,0	3,5	S
4.	ekran	198+550–199+050	500,0	5,0	PN
5.	ekran	208+200–209+110	910,0	3,0 - 3,5	PN
6.	ekran	208+700–209+138	440,0	3,0	S
7.	ekran	209+138–209+305	167,0	3,0	S
8.	ekran	209+150–209+485	335,0	3,0 (2,0 na wiadukcie)	PN
9.	ekran	209+305–209+360	55,0	2,0	S
10.	ekran	209+360–209+850	490,0	4,0	S
11.	ekran	210+210–210+712	502,0	3,5 - 4,0	S
12.	ekran	210+450–210+699	249,0	3,5	PN
13.	ekran	210+711–211+259	548,0	4,2	PN
14.	ekran	210+728–212+087	1359,0	4,0 - 4,5	S
15.	ekran	216+495–217+099	604,0	4,0 - 5,0	S
16.	ekran	216+950–217+400	450,0	4,8	PN
17.	ekran	224+315–224+610	295,0	4,5	PN
18.	ekran	226+240–226+790	550,0	4,5	S
19.	ekran	227+022–227+470	448,0	4,5	PN
20.	ekran	227+460–227+760	300,0	5,3	S

źródło: Mapa akustyczna autostrady A2 na odcinku węzeł Nowy Tomyśl – węzeł Konin

gdzie:

*PN – strona północna, PD – strona południowa, Z – strona zachodnia

Drogi wojewódzkie

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, przez obszar Miasta i Gminy Września przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- DW 432 od km 80+274 do km 85+687 o długości 5,143 km, stan nawierzchni dobry;
- DW 442 od km 0+000 do km 7+643 o długości 7,643 km, stan nawierzchni zły.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, wzdłuż ww. dróg wojewódzkich nie występują bariery akustyczne.

W ostatnich latach nie przeprowadzono w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska badań hałasu drogowego na terenie Miasta i Gminy Września. Ostatnie takie badania zostały przeprowadzone w roku 2014.

Obowiązek wykonywania strategicznych map akustycznych wynika z art. 118. 1. *Uchwały z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219)*. Zgodnie z jej zapisami strategiczne mapy hałasu sporządza się dla:

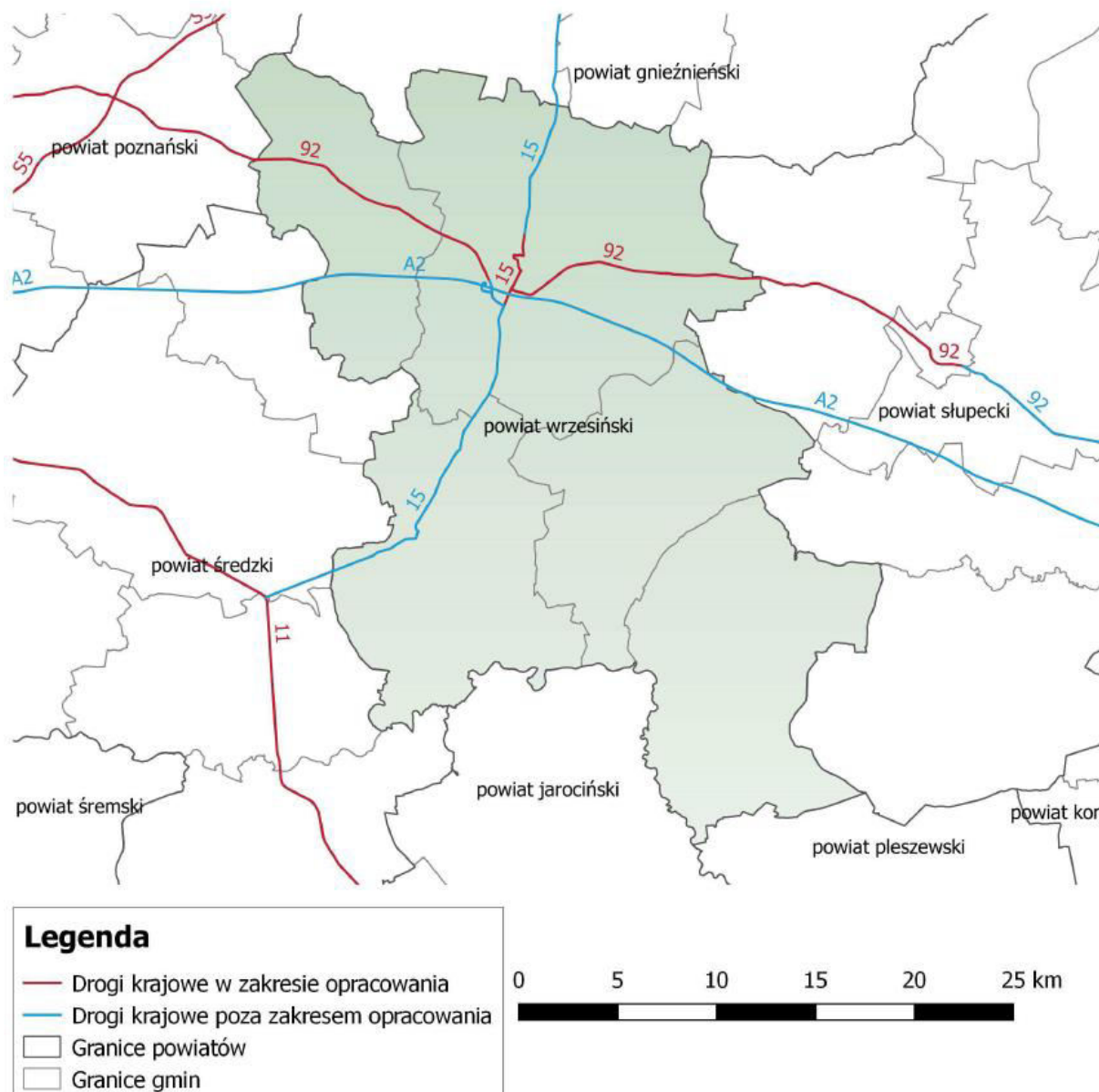
- miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- głównych dróg,
- głównych linii kolejowych,
- głównych lotnisk.

Pod pojęciem „głównej drogi”, rozumie się drogę po której przejeżdża rocznie więcej niż 3 miliony pojazdów. Odcinkami dróg, na obszarze Miasta i Gminy Września, spełniającym powyższe kryteria są:

- autostrada A2;
- droga krajowa nr 15;
- droga krajowa nr 92.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu wrzesińskiego. Badaniami objęto odcinki dróg krajowych nr 15 oraz 92. Analizowane odcinki dróg przedstawiono poniżej.

Rysunek 19. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu wrzesińskiego.

Źródło: GDDKiA

Wyniki badań zawierały zestawienie wielkości obszaru oraz ilości budynków narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Zebrano je w dwóch tabelach opisujących wskaźnik L_N długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) oraz wskaźnik L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰)). Dane o przekroczeniach zostały zestawione w tabelach.

Tabela 12. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 15.

Droga krajowa nr 15					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,258	0,124	0,019	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	2,661	1,625	0,785	0,050	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	8,184	5,181	2,686	0,179	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	8	9	4	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 13. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 15.

Droga krajowa nr 15					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,277	0,153	0,022	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	3,320	1,905	0,693	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	10,081	6,172	2,339	0,000	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	6	8	2	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	3	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	1	0	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 14. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 92.

Droga krajowa nr 92					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,982	0,458	0,096	0,002	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	7,200	5,024	1,122	0,042	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	22,568	15,926	3,549	0,133	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	8	4	3	1	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	1	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	1	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 15. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 92.

Droga krajowa nr 92					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	2,074	1,178	0,368	0,007	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	1,093	0,503	0,122	0,001	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	7,372	4,937	1,278	0,020	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	7	3	4	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	1	2	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	1	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA

Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez GDDKiA, w okolicy dróg krajowych nr 15 oraz 92 mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie do 20 dB.

Hałas kolejowy

Przez Miasto i Gminę Września przebiegają trzy linie kolejowe mogące być potencjalnymi źródłami hałasu:

- Linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica - Chojnice;
- Linia kolejowa nr 807 relacji Sokołowo Wrzesińskie (posterunek odgałęźny) - Września;
- Linia kolejowa nr 808 relacji Września - Podstolice.

W związku z ich istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

W ostatnich latach, na odcinku Warszawa – Poznań, zmodernizowana została Linia kolejowa E 20 (w granicach Polski prowadząca od Kunowic, przez Poznań i Warszawę, aż do Terespoła). W skład tej linii wchodzi także odcinki Sokołowo Wrzesińskie - Września oraz Września - Podstolice. Linia jest dwutorowa i na całej swojej długości zelektryfikowana (3000 V, prąd stały). Maksymalna dopuszczalna prędkość składów na tym odcinku linii E 20 wynosi 160 km/h dla składów osobowych oraz 120 km/h dla składów towarowych.

Zgodnie z art. 118. 1. *Uchwały z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219)*, dla głównych linii kolejowych obowiązkowe jest wykonanie strategicznych map akustycznych. Pod pojęciem „głównej linii kolejowej”, rozumie się linię kolejową, po której przejeżdża rocznie więcej niż 30 tysięcy pociągów. Linia kolejowa E20 spełnia te warunki, jednak podczas tworzenia map akustycznych, badania nie były prowadzone na obszarze Miasta i Gminy Września. Zgodnie z informacjami zawartymi w *„Mapie akustycznej dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, opracowanej dla potrzeb państwowego monitoringu środowiska. Województwo wielkopolskie.”* (Poznań, 2017), badania takie były prowadzone w gminie Nekla. Wystąpiły tam przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu sięgające 10 dB (w odległości maksymalnie 11 m od torowiska) oraz 5 dB (w odległości maksymalnie 33 m od torowiska). Przekroczenia te występowały tylko wzdłuż krótkich odcinków torowisk.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starostowie powiatowi wydają decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu (w przypadku zakładów na terenach zamkniętych – decyzję wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska). Jeżeli przekroczenia dotyczą instalacji kwalifikowanej jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, decyzję taką wydaje Marszałek Województwa. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

6.9. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219), pod pojęciem pól elektromagnetycznych rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska;
- bezpieczeństwa i higieny pracy;
- prawa budowlanego;
- zagospodarowania przestrzennego;
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne;
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia);
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne);
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448). Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określone w załączniku do powyższego rozporządzenia przedstawiono poniżej.

Tabela 16. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
50 Hz	1000	60	ND

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448)

Gdzie:

- Oznaczenia:
 - ND - nie dotyczy.
- Objasnienia:
 - 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej;

- parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3 w tabeli 1) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

L.p.	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

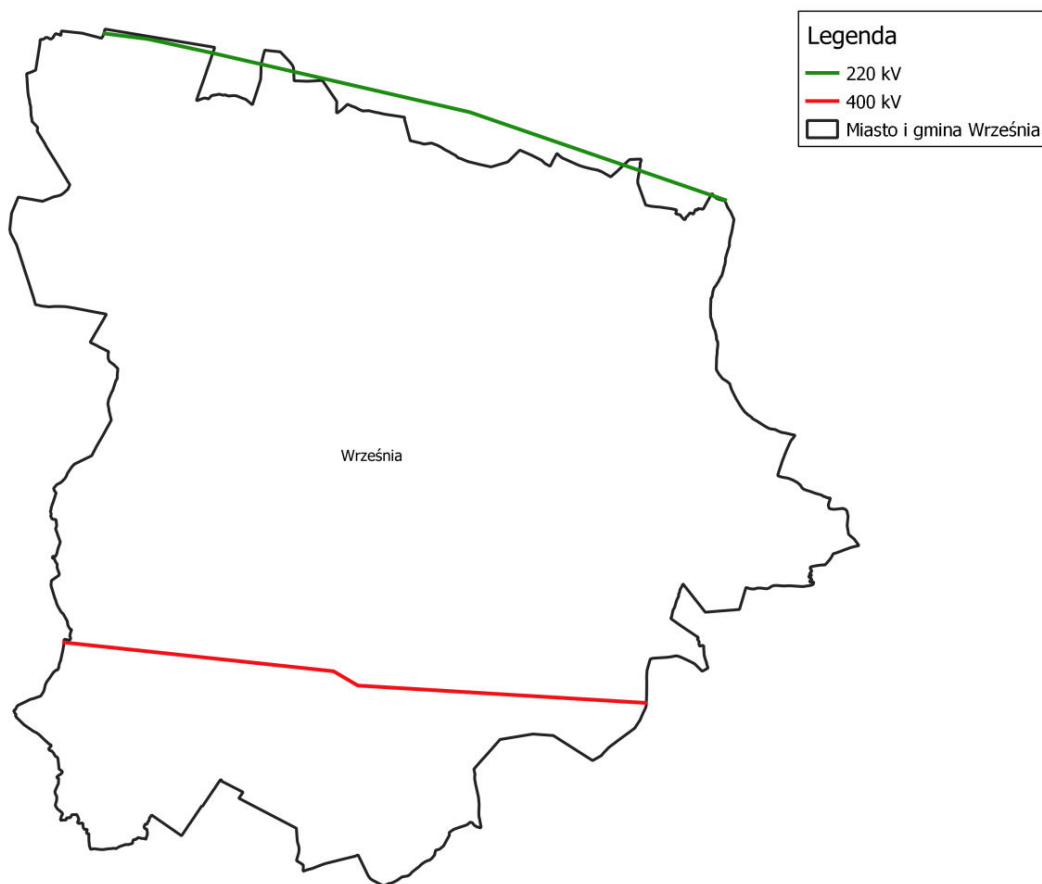
- Oznaczenia:
 - f - wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”.
 - ND - nie dotyczy.
- Objaśnienia:
 - Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. oraz Ministerstwo Infrastruktury, przez obszar Miasta i Gminy Września przebiegają linie przesyłowe najwyższych napięć:

- linia o napięciu 400 kV relacji SE Kromolice - SE Pątnów. Na obszarze Gminy Września znajduje się jej fragment o długości - 12,90 km;
- linia o napięciu 220 kV relacji SE Czerwonak - SA Pątnów. Na obszarze Gminy Września znajduje się jej fragment o długości - 3,60 km.

Ich przebieg przedstawiono poniżej.

Rysunek 20. Linie przesyłowe najwyższego napięcia na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE S.A. oraz Ministerstwa Infrastruktury

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Enea Operator sp. z o.o., na terenie Miasta i Gminy Września funkcjonują dwa główne punkty zasilające oraz sieć wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110 kV, Zostały one przedstawione w tabelach poniżej.

Tabela 18. Wykaz GPZ zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września.

L.p.	Nazwa stacji WN/SN	KOD	Poziomy napięcie	Moc znamionowa jednostek transformatorowych pracujących w stacji [MVA]		Moc stacji WN/SN	Liczba jednostek transformatorowych zainstalowanych w stacji	Rok budowy/remontu
			kV/kV	T1	T2	MVA	szt.	rok
1	Września	WSN	110/15	25	25	50	2	1964 / 1997
2	Września Wschód	WSW	110/15	25	25	50	2	2013

źródło: Enea Operator sp. z o.o.

Tabela 19. Linie wysokiego napięcia WN-110 kV, przebiegające przez obszar Miasta i Gminy Września.

Relacja linii	Typ przewodów	Minimalny przekrój przewodów	Dopuszczalna temperatura projektowa linii	Dopuszczalna obciążalność linii po uwzględnieniu elementów ograniczających		Długość linii na terenie gminy Września	Rok budowy
				Wartości projektowe ZIMA Ts 10 °C	Wartości projektowe LATO T> 25 °C		
		[mm ²]	[°C]	[A]	[A]	[km]	[rok]
Nekla - Września	3 x AFL6-240	240	40	735	322	4,33	1964
Września Wschód - Września	3 x AFL6-240	240	60	735	548	3,83	2001
Słupca - Września Wschód	3 x AFL6-240	240	60	735	548	9,78	2001
Września - Chocicza	3 x AFL6-240	240	80	735	645	7,00	2015
Chocicz-Miłosław	3 x AFL6-240	240	80	735	645	2,35	2015

źródło: Enea Operator sp. z o.o.

Lokalizacja opisanych linii wysokiego napięcia oraz GPZ została dołączona do niniejszego dokumentu w formie załącznika.

Tabela 20. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie Miasta i Gminy Września.

Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			
L.p.	Nazwa instalacji	Adres instalacji	Prowadzący instalację
1.	WRZ3001	Września, ul. Witkowska 1	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
2.	WRZ3002	Września, ul. Słupska 25	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
3.	WRZ3004	Września, ul. Warszawska 5	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
4.	WRZ3005	Września, ul. Sikorskiego 36	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
5.	WRZ3007	Września, ul. Wrocławska 43	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
6.	BT33012	Września, ul. Sikorskiego 25	Polkomtel Sp. z .o.o., ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa; Aero 2 Sp z o.o., al. Stanów Zjednoczonych 61a, 04-028 Warszawa
7.	BT 33884 CHOCICZA	Chocicza Wielka, dz. Nr 80/5	Polkomtel Sp. z .o.o., ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa
8.	2277 (71002N!) A2 GRABOSZEWO (PPO_WRZESNIA_GOZDOWO)	Gozdowo 51	Orange Polska S.A., al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
9.	10039 (71071N!) WRZEŚNIA ZACHÓD (PPO_WRZESNIA_WROCLAWSKA)	Września, ul. Wrocławska 42	Orange Polska S.A., al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
10.	10658 (71070N!) WRZEŚNIA WSCHÓD (PPO_WRZESNIA_OGRODOWA)	Września, ul. Ogrodowa 6	Orange Polska S.A., al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
11.	66014 (66014N!) PPO_WRZESNIA_PODMIEJSKA	Psary Małe, ul. Długa 1b	Orange Polska S.A. al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
12.	71006N! A2 WRZEŚNIA PPO_WRZESNIA_POLNOC	Września, ul. Czerniejewska 2a	Orange Polska S.A. al. Jerozolimskie 160 02-326 Warszawa

Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			
L.p.	Nazwa instalacji	Adres instalacji	Prowadzący instalację
13.	40345 (70345N!) PPO_WRZESNIA_WEZELA2	Września, ul. Objazdowa 1 dz. 3847/2	T-Mobile Polska S.A., ul. Marynarska 12, 02-674 Warszawa
14.	44661 (71511N!) PPO_WRZESNIA_CHOICZAMALA	Chocicza Mała 9/4	T-Mobile Polska S.A., ul. Marynarska 12, 02-674 Warszawa
15.	STACJA BAZOWA WRZEŚNIA PGE_WRZEŚNIA	Września, ul. Czerniejewska 2a	PGE SYTEMY S.A. ul. Sienna 75, 00-833 Warszawa

źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Rysunek 21. Linie radiowe oraz stacji bazowych telefonii komórkowej wg. Danych UKE.

źródło. Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez UKE

Badania poziomu pól elektromagnetycznych, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone były na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018. Wyniki tych badań przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 21. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze Miasta i Gminy Września w roku 2018.

Lp.	Miejscowość	Współrzędne geograficzne punktu (WGS84)		Wynik pomiaru (V/m)
		długość	szerokość	
1	ul. Kossaka 140, Września	16,774583	53,163472	0,48

źródło: www.gios.gov.pl

Jak wynika z przedstawionych wyników, na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018, nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, można założyć, że na terenie Miasta i Gminy Września brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

6.10. Gospodarowanie wodami

Z początkiem roku 2018 weszła w życie nowa ustawa regulująca gospodarowanie wodami - Prawo Wodne. W ramach tej ustawy powołane zostało Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, odpowiadające za zagospodarowanie wód. W skład PGW WP wchodzi Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej (RZGW) oraz Zarządy Zlewni (ZZ). Obszar Miasta i Gminy Września podlega RZGW w Poznaniu i Zarządowi Zlewni w Kole.

6.10.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

Obszar Miasta i Gminy Września jest zlokalizowany w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym Warty. Głównym ciekim wodnym gminy jest rzeka Wrześnica, wraz ze swoim dopływem – Małą Wrześnicą. Wrześnica jest prawym dopływem Warty, do której wpływa w okolicy miejscowości Pietrzyków – Kolonia Dolna. Na wysokości Wrześni utworzony został zbiornik wodny „Jezioro Wrzesińskie” o maksymalnej pojemności 215 tys. m³. Sieć wodną gminy uzupełniają inne rzeki, takie jak Miłosławka oraz Rudnik, a także kanały: Gutowski, Opatowski i Biechowski.

Oprócz Jeziora Wrzesińskiego, na terenie Miasta i Gminy Września, brak jest większych zbiorników wodnych. Wody stojące gminy uzupełniają niewielkie stawy, np. w Parku Miejskim im. Dzieci Wrzesińskich, Parku im. Józefa Piłsudskiego, staw Glinki czy stawy rozsiane na obszarach wiejskich gminy (dwa stawy w Gutowie Małym oraz stawy w miejscowościach: Węgierki, Kleparz, Ostrowo Szlacheckie, Oblączkowo, Kaczanowo, Marzenin, Sobiesiernie, Goniczki).

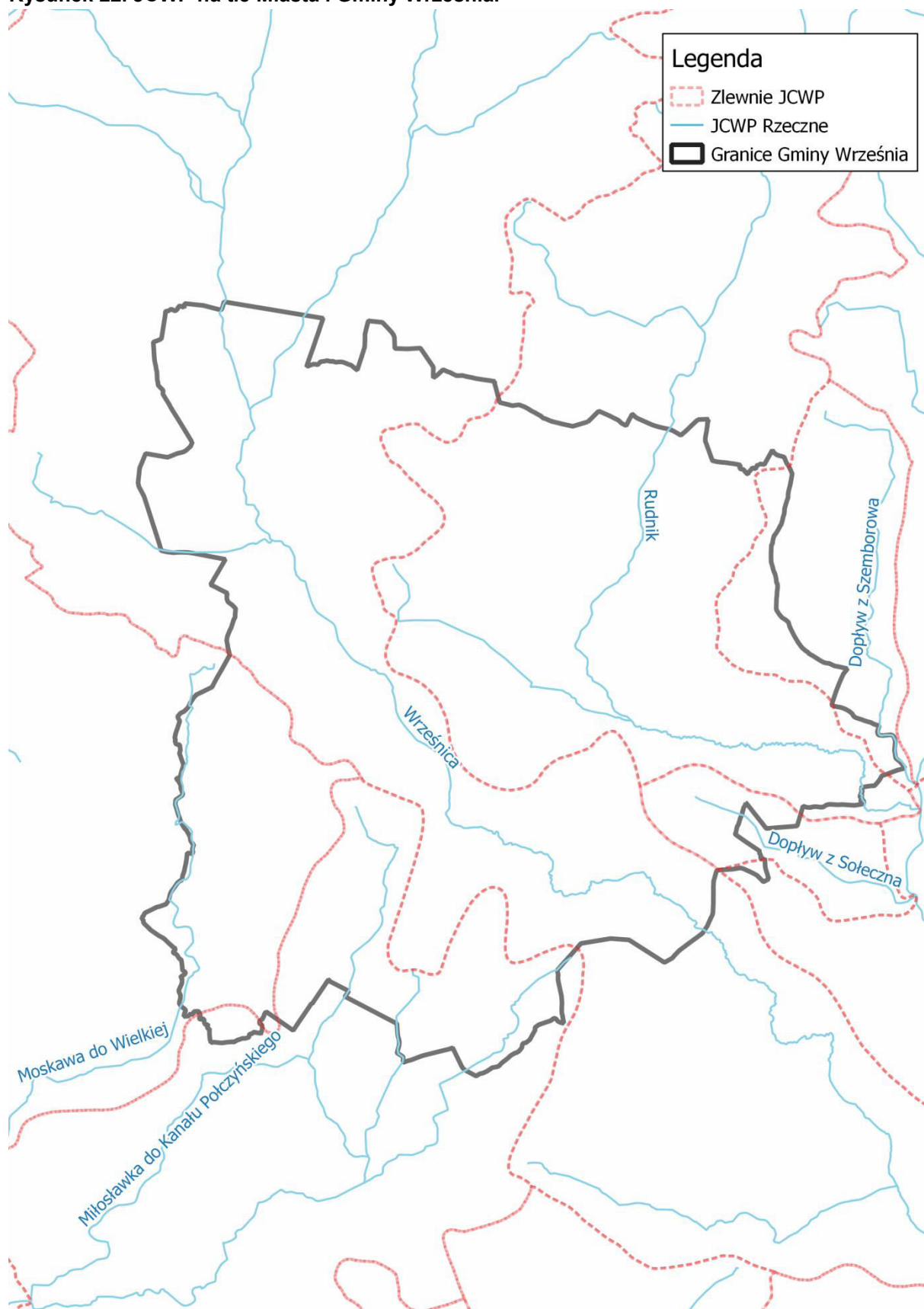
Obszar Miasta i Gminy Września leży w zlewniach następujących rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Tabela 22. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta i Gminy Września.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW600016183684	Dopływ z Szemborowa
RW6000161836869	Rudnik
RW6000161836872	Dopływ z Sołeczna
RW600016185469	Moskawa do Wielkiej
RW60001718389	Wrześnica
RW600017185484	Miłosławka do Kanału Połczyńskiego
RW6000191836899	Struga Bawół od Dopływu z Szemborowa do ujścia

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016.

Rysunek 22. JCWP na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

6.10.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Miasto i Gmina Września znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 61. Jej położenie przedstawiono poniżej.

Rysunek 23. Miasto i Gmina Września na tle JCWPd.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Informacje na jego temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 23. Charakterystyka JCWPd nr 61.

Powierzchnia	2 702,3 km ²
Region	Warty
Województwo	Wielkopolskie
Powiaty	gnieźnieński, jarociński, krotoszyński, ostrowski, pleszewski, poznański, słupecki, średzki, śremski, wrzesiński
Głębokość występowania wód słodkich	od 0 do 230 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Gmina Września leży w zasięgu 2 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 143 „Subzbiornik Inowrocław-Gniezno”,
- GZWP nr 144 „Dolina kopalna Wielkopolska”.

Rysunek 24. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na tle Miasta i Gminy Września.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym - będąca skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁷

Stopień narażenia, obszaru Miasta i Gminy Września, na poszczególne rodzaje suszy zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 24. Stopień narażenia, obszaru Miasta i Gminy Września, na poszczególne rodzaje suszy.

Gmina	Stopień zagrożenia suszą - wg. rodzaju suszy			
	Atmosferyczna	Rolnicza	Hydrologiczna	Hydrogeologiczna
Września	4	3	2	3

źródło: „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”, 2017

Gdzie:

Stopień zagrożenia/narażenia

1	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu mało istotnym
2	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu umiarkowanym
3	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu znaczącym
4	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu bardzo znaczącym

Obszar Miasta i Gminy Września jest narażony na zjawisko suszy w stopniu znaczącym oraz bardzo znaczącym.

6.10.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

⁷ www.posucha.imgw.pl

Tabela 25. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW600016183684	Dopływ z Szemborowa	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
RW6000161836869	Rudnik	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW6000161836872	Dopływ z Sołeczna	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
RW600016185469	Moskawa do Wielkiej	słaby	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW60001718389	Wrześnica	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW600017185484	Miłosławka do Kanału Połczyńskiego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
RW6000191836899	Struga Bawół od Dopływu z Szemborowa do ujścia	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	zagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

W roku 2017, prowadzone były badania stanu wód JCWP, zlokalizowanych w obszarze Miasta i Gminy Września. Ocena stanu tych wód przedstawiona została poniżej.

Tabela 26. Ocena stanu JCWP Miasta i Gminy Września, w roku 2017.

Nazwa JCWP	Rok	Ppk	Kod ppk	Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
Rudnik	2017	Rudnik - Unia	PL02S0501_0868	b.d.	stan chemiczny poniżej dobrego	zły

źródło: GIOŚ

Rysunek 25. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny/umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny/słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny/zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ

Zgodnie z Aktualizacją Programu Wodno-Środowiskowego Kraju dla JCWP zostały wyznaczone cele środowiskowe. Zebrano je w tabeli.

Tabela 27. Cele środowiskowe dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze Miasta i Gminy Września.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Cele środowiskowe	
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
RW600016183684	Dopływ z Szemborowa	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000161836869	Rudnik	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000161836872	Dopływ z Sołeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600016185469	Moskawa do Wielkiej	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001718389	Wrześnica	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600017185484	Miłosławka do Kanału Połczyńskiego	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000191836899	Struga Bawół od Dopływu z Szemborowa do ujścia	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

źródło: Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, Warszawa, 2016

6.10.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 61 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla podziemnych JCWPd nr 61.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW600061	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

6.11. Gospodarka wodno - ściekowa

Gospodarką wodno-ściekową, na terenie Miasta i Gminy Września, zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji we Wrześni Sp. z o.o.. Jedynym udziałowcem Spółki jest miasto Września.⁸

6.11.1. Pobór wód⁹

Na obszarze Miasta i Gminy Września istnieje 10 stacji uzdatniania wody:

⁸ www.pwikwrzesnia.pl/index.php/o-nas/2013-03-11-08-18-31/wodociagi-dzis

⁹ PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

SUW Września

Tabela 29. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Września.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1.	studnia głębinowa nr 1 b	748/8 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'46" E 17°34'57"
2.	studnia głębinowa nr 2d	1237 obręb Września gmina Września	N 52° 19'52" E 17°34'20"
3.	studnia głębinowa nr 2e	1237 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'52" E 17°34'20"
4.	studnia głębinowa nr 3c	850/5 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'57" E 17°35'02"
5.	studnia głębinowa nr 4c	849/2 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'45" E 17°35'25"
6.	studnia głębinowa nr 5a	787 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'48" E 17°34'47"
7.	studnia głębinowa nr 6b	789 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'49" E 17°35'00"
8.	studnia głębinowa nr 7c	785/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'57" E 17°35'05"
9.	studnia głębinowa nr 7e	785/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'49" E 17°34'54"
10.	studnia głębinowa nr 7f	739/7 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'50" E 17°34'55"
11.	studnia głębinowa nr 8b	783/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'52" E 17°35'00"
12.	studnia głębinowa nr 8c	790/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'57" E 17°35'02"
13.	studnia głębinowa nr 9a	739/33 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'52" E 17°35'20"
14.	studnia głębinowa nr 10a	739/49 obręb Września, gmina Września	N 52° 20'00" E 17°35' 10"
15.	studnia głębinowa nr 11a	822/2 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'55" E 17°35'30"
16.	studnia głębinowa nr 12	705/4 obręb Września, gmina Września	N 52° 20'03" E 17°35' 18"
17.	studnia głębinowa nr 13	833/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 20'08" E 17°35'35"
18.	studnia głębinowa nr 14	145/1 obręb Gutowo Male, gmina Września	N 52° 20' 10" E 17°35'55"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres ilościowy pozwolenia wodnoprawnego:

- $Q_{max/h} = 660,0 \text{ m}^3/h;$
- $Q_{\acute{s}r/d} = 7992,0 \text{ m}^3/d;$
- $Q_{max/roczne} = 2\,917\,080,0 \text{ m}^3/rok.$

Zaopatrywanie w wodę miejscowości: Września, Przyborki, ul. Grójecka, (od nr 1 -36a, 38-38c, 40-40d, 42, 44), ul. Boczna, Psary Polskie (od nr 1-28d, 38c-38d, 39 - 46 i dz. nr 30/1, 66/1 i 66/2), ul. Bazyliowa, Gutowo Małe, ul. Powidzka nr (1-7, 9a-9d) i ul. Na Skraju (nr 1-11), Bierzglinek, ul. Platanowa, ul. Grabowa, ul. Bukowa (nr 1, 3-4, 6-8, 10, 12-12a, 14, 16, 18) działki ogrodowe w Bierzglińku, Dębina (nr 1 i 2), Fabryka VW.

SUW Bardo

Tabela 30. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Bardo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	126 m ppt	164/3, obręb Bardo, gmina Września	N 52° 16' 30" E 17°29'55"
2	Studnia nr 2	119 m ppt	164/3 obręb Bardo, gmina Września	N 52° 16' 30" E 17°29'55"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych:

- $Q_{max/h} = 48,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/h} = 24,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 575,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 210\,240,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Bardo, Chociczka, Chocicza Mała, Chocicza Wielka, Chwalibogowo (poza numerami zasilanymi z SUW Kaczanowo), Grzymysławice, Przyborki, ul. Modrakowa i Podmiejska (nr 1,3,5,7)

SUW Gozdowo

Tabela 31. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gozdowo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	100 m ppt,	230/1, obręb Gozdowo, gmina Września	N 52° 17' 19" E 17° 38' 44"
2	Studnia 1/1	99,0 m ppt	230/1, obręb Gozdowo, gmina Września	N 52° 17' 16,575" E 17° 38' 40,16 89"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych:

- $Q_{max/h} = 45,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 360,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 131\,400,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Gozdowo, Nadarzyce, Neryngowo, Węgierki, ul. Lipowa i ul. Kasztanowa (nr 4-20 i dz. nr 370/6).

SUW Gutowo Małe

Tabela 32. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gutowo Małe.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	111 m ppt,	97/5, obręb Gutowo Małe, gmina Września	N 52° 20' 25" E 17°36'55"
2	Studnia 3	110 m ppt	97/5 obręb Gutowo Małe, gmina Września	N 52° 20' 25" E 17 36'55"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Realizuje zadanie zaopatrzenia w wodę wodociągu Gutowo Małe. Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych:

- $Q_{max/h} = 35,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 104,6 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 48\,250,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Gutowo Małe, (poza numerami zasilanymi z SUW Września oraz SUW Otoczna), Ostrowo Szlacheckie, Kleparz (nr 1).

SUW Gulczewo

Tabela 33. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gulczewo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2 (awaryjna)	136,5 m ppt,	4/12, obręb Gulczewo, gmina Września	N 52° 23' 11" E 17°33'01.09"
2	Studnia 3	131 m ppt	4/12, obręb Gulczewo, gmina Września	N 52° 23' 11.58" E 17°35'06.33"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych na potrzeby zaopatrzenia wodociągu zakładowego w Gulczewie:

- $Q_{max/h} = 9,2 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 62,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 22\,630,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Gulczewo, Gulczewko, Sokołowo, ul. Bitwy pod Sokołowem nr 8b-10b.

SUW Kaczanowo

Tabela 34. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Kaczanowo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	110 m ppt,	45/1, obręb Kaczanowo, gmina Września	N 52° 21' 25.84" E 17° 34' 37.95"
2	Studnia 2	115 m ppt	45/1, obręb Kaczanowo, gmina Września	N 52° 17' 26.08" E 17° 34' 37.54"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącego ujęcia komunalnego wody w miejscowości Kaczanowo w ilości:

- $Q_{max/h} = 124,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 1392,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 508\,080,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Białężyce, Bierzglinek (poza numerami zasilanymi z SUW Września), Chocicza Wielka nr (1-4), Kaczanowo, Nowa Wieś Królewska, Oblaczkowo, Osowo, Chwalibogowo (nr 45-49a).

SUW Otoczna

Tabela 35. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Otoczna.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	108 m ppt,	94/2, obręb Otoczna, gmina Września	N 52° 19' 53.11" E 17° 41' 55.88"
2	Studnia 3	110 m ppt	94/1, obręb Otoczna, gmina Września	N 52° 33' 29.894" E 17° 69' 94.39"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącego ujęcia komunalnego wody w miejscowości Otoczna w ilości:

- $Q_{max/h} = 48,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/godz} = 25,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r. \text{ dobowe}} = 600,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 219\,000,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Broniszewo, Bierzgliń, Goniczki, Gonice, Gutowo Wielkie, Grzybowo, Kleparz (poza miejscowościami zasilanymi z SUW Gutowo Małe), Otoczna, Sędziwojewo, Stanisławowo, Sobiesiernie, Sołeczno, Węgierki, Wódki, Gutowo Małe - ul. Dereniowa, ul. Za Parkiem, (nr 4-7k i dz. nr 203/11, 203/3, 187/16).

SUW Marzenin

Tabela 36. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Marzenin.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	110 m ppt	51/1, obręb Marzenin, gmina Września	N 52° 23' 15.37" E 17° 32' 05.30"
2	Studnia 2	112 m ppt	51/1, obręb Marzenin, gmina Września	N 52° 23' 14.75" E 17,0 32' 04.92"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącego ujęcia komunalnego wody w miejscowości Marzenin w ilości:

- $Q_{max/h} = 71,78 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{cykl} = 344,40 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 125\,712,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Kawęczyn, Marzenin, Noskowo, Radomice, Strzyzewo.

SUW Nowy Folwark

Tabela 37. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Nowy Folwark.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	108 m ppt	43/6, obręb Nowy Folwark, gmina Września	N 52° 21' 22.97" E 17° 31'11.90"
2	Studnia 3	110 m ppt	43/6 obręb Nowy Folwark, gmina Września	N 52° 21 ' 22.23" E 17° 31 10.40"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych w miejscowości Nowy Folwark w ilości:

- $Q_{max/h} = 50,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\text{śr.dob.}} = 873,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 318\,645,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Nowy Folwark, Psary Małe, Psary Polskie (poza numerami zasilanymi z SUW Września i z SUW Sokołowo), Przyborki (poza numerami zasilanymi z SUW Września i z SUW Bardo), Psary Wielkie.

SUW Sokołowo

Tabela 38. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Sokołowo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	166 m ppt,	17/1, obręb Sokołowo, gmina Września	N 52° 20' 54.89" E 17°34'30.51"
2	Studnia 2	175 m ppt	17/1, obręb Sokołowo, gmina Września	N 52° 20' 55.62" E 17°34' 29.99"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych, dla potrzeb komunalnego ujęcia wody w ilości:

- $Q_{max/h} = 72,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 293,16 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 107\,004,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Sokołowo (poza numerami zasilanymi z SUW Gulczewo), Słomowo, Słomówko, Psary Polskie dz. nr 66/7.

6.11.2. Sieć wodociągowa

Miasto i Gmina Września posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 347,2 km z 9 109 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią 1 792,8 dam³ wody. W poniższych tabelach przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Września.

Tabela 39. Wodociągi Miasta i Gminy Września.

L.p.	Miasto i Gmina Września	Długość czynnej sieci magistralnej (w km)	Długość czynnej sieci rozdzielczej (w km)
1	Miasto Września	15,2	86,7
2	Gmina Września	0,0	260,5
3	Ogółem	15,2	347,2

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Tabela 40. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	347,2
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	9 109
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 792,8
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	45 624*
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	97,5*

źródło: GUS, PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

* - najbardziej aktualne dane pochodzą z roku 2018

6.11.3. Sieć kanalizacyjna

Miasto i Gmina Września posiada sieć kanalizacyjną o długości 142,3 km z 3 960 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku odprowadzono nią 1 460,3 dam³ ścieków. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Września.

Tabela 41. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	142,3
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 960
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	1 460,3
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	30 838*
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	65,9*
6.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	2 791*
7.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	560*

źródło: GUS

* - najbardziej aktualne dane pochodzą z roku 2018

6.11.4. Oczyszczalnia ścieków

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 42. Parametry oczyszczalni ścieków obsługującej Miasto i Gminę Września, przedstawiono poniżej.

1. Aktualne - pozwolenie wodno-prawne:

- Qd śr = 10 000 m³/d;
- Qh max = 1 042 m³/d;
- Qroczne max = 3 650 000 m³/r;
- RLM 76 667.

Dopuszczalne wysokości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:

- BZT5 < 15,0 [mgO₂/l];
- ChZT < 125,0 [mgO₂/l];
- Zawiesina og. < 35,0 [mg/l];
- Azot ogólny < 15,0 [mgN/l];
- Fosfor ogólny < 2,0 [mgP/l].

2. Docelowe po modernizacji - wg koncepcji i bilansu firmy projektowej WADIS:

- Qd śr = 10 000 [m³/d];
- Qh max = 1 125 [m³/d];
- Qroczne max = 3 650 000 [m³/r];
- RLM 181 500.

Dopuszczalne wysokości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:

- BZT5 < 15,0 [mgO₂/l];
- ChZT < 125,0 [mgO₂/l];

- Zawiesina og. <35,0 [mg/l];
- Azot ogólny <10,0 [mgN/l];
- Fosfor ogólny <1,0 [mgP/l].

6.11.5. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), wraz z jego aktualizacjami, stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Pod pojęciem aglomeracji rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych lub do końcowego punktu zrzutu.

Na obszarze Miasta i Gminy Września funkcjonuje aglomeracja Września wyznaczona uchwałą nr XIV/147/2020 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 18 maja 2020 r. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wynosi 39 281.

Aglomeracja Września obejmuje swym zasięgiem tereny objęte systemem sieci kanalizacyjnej oraz zlokalizowaną na obszarze aglomeracji Września oczyszczalnię ścieków położoną we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 42. W skład aglomeracji Września wchodzi następujące miejscowości: Września, Sokołowo, Białężyce, Chwalibogowo, Gutowo Małe, Obłaczkowo, Przyborki, Psary Polskie, Bierzglinek, Psary Małe oraz Nowy Folwark.

6.12. Gleby

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Miasta i Gminy Września są determinowane przez rodzaj skał, na których zostały utworzone oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach Gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby bielcowe** - gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **Brunatne - kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - **Brunatne - wylugowane**, które cechuje wylugowanie górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **Gleby płowe** - tworzące się na skałach kwaśnych i zasadowych oraz utworach ilowych, posiadają one zróżnicowany na poziomy genetyczny profil;
- **Czarnoziemy** - są to żyzne gleby powstające na utworach lessowych o dużej zawartości frakcji pyłowej, są one bogate w związki wapnia oraz magnezu;
- **Gleby torfowe** - gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności.

Na terenie Miasta i Gminy Września dominują gleby III – V klasy bonitacyjnej.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta i Gminy Września

Użytki rolne na terenie Miasta i Gminy Września stanowią 82,3% całego obszaru Gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 42. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta i Gminy Września (stan na rok 2014).

Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Użytki rolne (ogółem)	ha	18255
2	Użytki rolne - grunty orne	ha	16717
3	Użytki rolne - sady	ha	112
4	Użytki rolne - łąki trwałe	ha	527
5	Użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	372
6	Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	365
7	Użytki rolne - grunty pod stawami	ha	5
8	Użytki rolne - grunty pod rowami	ha	157
Pozostałe grunty i nieużytki			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Nieużytki	ha	88

źródło: GUS

W roku 2020 Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Poznaniu prowadziła badania odczynu i zasobności gleb w makroelementy. Próbkę pobrano z 34 gospodarstw rolnych. Wyniki zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 43. Zestawienie odczynu i zasobności gleb Miasta i Gminy Września w makroelementy, w roku 2020.

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleby					Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasado- wy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Grunty orne	592,97	216	7	166	38	4	1	24	76	49	40	27	27	34	39	25	91
		100%	3%	77%	18%	2%	0%	11%	34%	23%	19%	13%	13%	16%	18%	12%	41%
Użytki zielone	4,96	4	0	3	0	0	1	0	3	0	0	1	0	1	2	0	1
		100%	0%	75%	0%	0%	25%	0%	75%	0%	0%	25%	0%	25%	50%	0%	25%
Użytki rolne	597,93	220	7	169	38	4	2	24	79	49	40	28	27	35	41	25	92
		100%	3%	77%	17%	2%	1%	11%	36%	22%	18%	13%	12%	16%	19%	11%	42%
Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu				
			bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	592,97	216	7	43	50	40	76	13	61	62	47	33	32	28	74	50	32
		100%	3%	20%	23%	19%	35%	6%	28%	29%	22%	15%	15%	13%	34%	23%	15%
Użytki zielone	4,96	4	2	1	1	0	0	3	0	1	0	0	0	0	2	1	1
		100%	50%	25%	25%	0%	0%	75%	0%	25%	0%	0%	0%	0%	50%	25%	25%
Użytki rolne	597,93	220	9	44	51	40	76	16	61	63	47	33	32	28	76	51	33
		100%	4%	20%	23%	18%	35%	7%	28%	29%	21%	15%	15%	13%	34%	23%	15%

źródło: OSChR w Poznaniu

6.13. Zasoby geologiczne

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 44. Złóża kopalin występujące na terenie Miasta i Gminy Września.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Obłaczkowo	Września	Kruszywa naturalne	4,68	złożo rozpoznane szczegółowo
Obłaczkowo BP	Września	Kruszywa naturalne	23,12	złożo zagospodarowane
Obłaczkowo BP II	Września	Kruszywa naturalne	2,13	złożo rozpoznane szczegółowo
Sokołowo-Gulczewko	Września	Surowce ilaste d/p kruszywa lekkiego	16,00	złożo rozpoznane wstępnie

źródło: PIG-PIB

Koncesje na wydobycie zasobów geologicznych, na terenie Miasta i Gminy Września, posiadają:

- DROG-BUD Sp. J. Władysław Pietrzykowski, Jacek Pietrzykowski, Tomasz Pietrzykowski (złożo „Obłaczkowo”);
- "TRANS-POL" Błażej Przespolewski („Obłaczkowo BP” oraz „Obłaczkowo BP II”).

6.14. Gospodarka odpadami

6.14.1. Stan wyjściowy^{10,11}

Zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2020 poz. 1439) utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Zgodnie z tą ustawą, Miasto i Gmina Września objęła nieruchomości zamieszkałe, systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Obowiązkowo selektywnie zbiera się następujące frakcje odpadów: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne oraz odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

Na terenie Miasta i Gminy Września Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (zlokalizowanym we Wrześni, przy ul. Gen. Sikorskiego 38), prowadzony przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. we Wrześni. W PSZOK przyjmowane są następujące rodzaje odpadów:

- tworzywa sztuczne,
- szkło;
- papier;
- metal;
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- bioodpady;

¹⁰ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

¹¹ Uchwała Nr XIV/144/2020 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 18 maja 2020 r.

- odpady niebezpieczne;
- przeterminowane leki i chemikalia;
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady tekstyliów i odzieży;
- zużyte opony;
- odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne.

Zgodnie z uchwałą nr XIV/144/2020 Rady Miejskiej we Wrześni, z dnia 18 maja 2020r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, do PSZOK można także oddawać strzykawki i igły.

Przeterminowane leki oraz środki farmaceutyczne można również przekazać do specjalistycznych pojemników, znajdujących się w aptekach. Zgodnie z uchwałą nr XIV/144/2020 Rady Miejskiej we Wrześni, z dnia 18 maja 2020r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, aktualny wykaz aptek wraz z ich lokalizacją publikowany jest na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni.

Na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowane jest zrekultywowane składowisko odpadów innych niż niebezpieczne – znajduje się ono w Bardzie. Składowisko zostało zrekultywowane 30.10.2017. i jest stale monitorowane (poprzez badania wód odciekowych).

W Bardzie zlokalizowana jest stacja przeładunkowa odpadów, która należy do Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO) Lulkowo.

Przedsiębiorcy zamierzający prowadzić działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Miasta i Gminy Września są zobowiązani do złożenia wniosku o wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Masa zebranych odpadów¹²

Masa poszczególnych odpadów odebranych z terenu Miasta i Gminy Września w 2018 roku przedstawiona została w tabeli poniżej.

¹² Analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Września za rok 2018

Tabela 45. Masa odpadów zebranych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Odebrana ilość (Mg)	
		u źródła	na GPSZOK
15 01 01	Papier i tektura	412,274	11,670
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	651,174	12,460
15 01 03	Opakowania z drewna	6,000	0,000
15 01 04	Opakowania z metali	0,012	0,000
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	88,780	0,000
15 01 07	Opakowania ze szkła	496,640	24,400
16 01 03	Zużyte opony	0,000	23,940
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	182,620	192,460
17 01 02	Gruz ceglany	638,080	0,000
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	2,520	0,000
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	52,600	15,300
17 01 81	Odpady z remontów i przebudowy dróg	14,520	0,000
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	2,470	0,000
20 01 23*	Urządzenia freony	0,000	0,663
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,226	0,000
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,000	11,792
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,000	7,375
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1376,385	363,140
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	17,260	0,000
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	15846,690	0,000
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	20,420	289,980
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	524,570	0,000
RAZEM		20334,241	953,180
		21287,421	

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Września za rok 2018

Osiągnięte poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji, dla Miasta i Gminy Września, za 2018 rok

1. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania 14,86% - poziom osiągnięty;

2. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 36,68 % - poziom osiągnięty;
3. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 99,96% - poziom osiągnięty.

Rzeczywista liczba mieszkańców objętych gminnym systemem gospodarki odpadami w 2018 roku wyniosła 43 002.

Gospodarowanie odpadami zawierającymi azbest

W związku z przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), przyjęta została *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. 2017 poz. 2119) oraz *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Ustawa reguluje zakaz produkowania wyrobów zawierających azbest oraz sposoby jego bezpiecznego użytkowania i usuwania. *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 23 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Realizacja tego Programu wpłynie na poprawę warunków ochrony zdrowia i życia mieszkańców Polski.

Jednym z narzędzi monitoringu realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, prowadzonym przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, jest baza azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl).

Baza azbestowa to narzędzie informatyczne do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, dostępne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta miasta, a także marszałka województwa. Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest.¹³

Zgodnie z informacjami zawartymi w bazie azbestowej, na terenie Miasta i Gminy Września zinwentaryzowano 7 825 793 kg materiałów zawierających azbest, z czego do unieszkodliwienia pozostało 7 061 939 kg.

Podmioty posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów

Konieczność posiadania pozwoleń na wytwarzanie oraz zezwoleń na zbieranie i przetwarzanie odpadów, reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797). Zgodnie z tą ustawą, pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane jeżeli wytwarzane są odpady:

- 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie – w przypadku odpadów niebezpiecznych lub

¹³www.bazaazbestowa.gov.pl

2) o masie powyżej 5000 Mg rocznie – w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne.

Zgodnie z *Ustawą o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797)*, prowadzenie zbierania odpadów i prowadzenie przetwarzania odpadów wymaga uzyskania odpowiedniego zezwolenia.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Urząd Marszałkowski Województwa wielkopolskiego, na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowanych jest 6 podmiotów, posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów, wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Rysunek 26. Pozwolenia dotyczące gospodarki odpadami wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
1.	ALMAR Krysiak Marian	ul. Sikorskiego 38 62-300 Września	pozwolenia na wytwarzanie odpadów	19.02.2024
2.	F. H. U. MaWiD Wiesław Dekowski	Gutowo Wielkie 49 62-302 Węgiełki	pozwolenia na wytwarzanie odpadów,	09.04.2024
3.	KOSŁOM Koczorowscy Sp. J.	ul. Sikorskiego 36 62-300 Września	pozwolenia na wytwarzanie odpadów	26.05.2024
4.	TRANS-ZŁOM Sobczak Ireneusz	Psary Polskie 145 62-300 Września	pozwolenia na wytwarzanie odpadów	03.12.2024
5.	P.P.H.U. „NOW-POL” A. Nowak, J. Nowak s.c.	ul. Bukowa 54 Bierzglinek 62-300 Września	pozwolenia na wytwarzanie odpadów	05.02.2025
6.	P.H.U. „AUTOTAK” Wiesław Grabowski	ul. Wrześcińska 2 62-302 Węgiełki	pozwolenia na wytwarzanie odpadów	07.11.2026

źródło: UMWW

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe we Wrześni, na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowane są 32 podmioty, posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, wydane przez Starostę Wrześcińskiego. Zestawiono je w tabeli poniżej.

Tabela 46. Wykaz podmiotów posiadających obowiązujące pozwolenie na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres instalacji	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
1.	Zakład Kompleksowej Automatykacji „MERAMONT” Września S.A.	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	31.12.2020 r.
2.	„DEKSPOL” P.P.H. Iwona Oleszak	ul. Terespolska 13, 61-047 Poznań	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	30.04.2021 r.
3.	ENEA Operator sp. z o. o. Oddział Dystrybucji Poznań Rejon Dystrybucji Września	ul. Witkowska 5, 62-300 Września	ul. Wojska Polskiego 3, ul. Witkowska 5, ul. Sikorskiego - plac składowy 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	30.11.2022 r.
4.	LOSKAP-MET Alicja Kałowa	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	15.12.2022 r.
5.	FLEX FILMS EUROPA sp. z o. o.	ul. gen. Sikorskiego 48, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 48, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	01.03.2023 r.
6.	GESTAMP POLSKA Sp. z o.o.	ul. Działkowców 12, 62-300 Września	ul. Działkowców 12, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	23.05.2023 r.
7.	Produkcja Maszyn Rolniczych i Części Zamiennej KOWALSCY Sp. J.	ul. Działkowców 11, 62-300 Września	ul. Działkowców 11, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	11.07.2023 r.
8.	DHT Sp. z o.o.	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Września	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	23.07.2023 r.
9.	MIKROMA S. A.	ul. Batorego 4, 62-300 Września	ul. Batorego 4, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	3.10.2023 r.
10.	WHEELABRATOR SCHLICK Sp. z o.o.	ul. Słowackiego 53, 62-300 Września	ul. Słowackiego 53, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	27.04.2024 r.
11.	RECAN Organizacja Odzysku S.A.	ul. Mariensztat 8, 00-302 Warszawa	ul. Brzozowa 3, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	25.08.2024 r.

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres instalacji	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
12.	F.U.H. HAMIT Iwona Miliszewska	ul. Sikorskiego 34, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 34, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	09.09.2024 r.
13.	Centrum Paliw i Rozpuszczalników Sp. z o.o.	ul. Bitwy pod Sokołowem 6, Sokołowo, 62-300 Września	ul. Bitwy pod Sokołowem 6, Sokołowo, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	23.10.2024 r.
14.	AQUILA WRZEŚNIA Sp. z o.o.	ul. Objazdowa 6a, 62-300 Września	ul. Objazdowa 6a, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	30.09.2024 r.
15.	Poznańskie Zakłady Zielarskie HERBAPOL S.A.	ul. Towarowa 47/51, 61-896 Poznań	ul. Sikorskiego 23, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	13.11.2024 r.
16.	Skup Metali Kolorowych Rafał Janik	Gutowo Wielkie 13, 62-300 Września	działki o nr ewidencyjnych: 192/7 i 192/10, obręb Gutowo Wielkie, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	07.12.2024 r.
17.	P.P.H.U.T. „ROLMUS” Export- Import Mieczysław Szymkowiak	ul. Akacyjowa 6, 62-300 Września	ul. Akacyjowa 6, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	11.12.2024 r.
18.	IGLESPOL Z. Iglewski i Wspólnicy Sp. J.	ul. Wrocławska 14, 62-300 Września	ul. Wrocławska 14, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	29.12.2024 r.
19.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	28.01.2025 r.
20.	ROLMUS-BIS Export-Import Urszula Szymkowiak	ul. Brzozowa 5-7, 62-300 Września	ul. Brzozowa 5-7, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	13.04.2025 r.
21.	GONVARRI POLSKA Sp. z o.o.	ul. Działkowców 13, 62-300 Września	ul. Działkowców 13, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	04.08.2025 r.
22.	F.H.U.I.T. LEMPOL Jacek Łępecki KAMIENIARSTWO LEMPOL	ul. Stasiewskiego 2, 62-300 Września	Działki o nr ewidencyjnych: 588 i 3439/1 obręb Września 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów	29.08.2026 r.

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres instalacji	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
23.	INALFA ROOF SYSTEMS POLAND Sp. z o. o.	Białężyce 41 A, 62-300 Września	Białężyce 41 A, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	11.01.2027 r.
24.	CHECH STARTER Sebastian Natkowski	ul. Klonowa 41A, Bierzglinek, 62-303 Kaczanowo	ul. Klonowa 41A, Bierzglinek, 62-303 Kaczanowo	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	03.09.2027 r.
25.	ZELKA Sp. z o.o.	ul. Folwarczna 8, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Folwarczna 8, Psary Małe, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	28.05.2028 r.
26.	BeClever Sp. z o.o.	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	15.06.2028 r.
27.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	ul. Miłosławska 8, 62-300 Września	ul. Miłosławska 8 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	15.04.2029 r.
28.	TECHPAK Group Spółka z o. o.	Białężyce 57, 62-300 Września	Białężyce 57, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	09.05.2029 r.
29.	Krispol Sp. z o.o.	ul. Budowlana 1, Psary Małe, 62-300 Września	1. Krispol Sp. z o.o., Psary Małe, ul. Budowlana 1, 62-300 Września 2. Krispol Sp. z o.o., ul. Strzykały 4, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	03.06.2029 r.
30.	Zakład Obrotu Odpadami „TROXI” Sp. z o.o.	ul. Dereniowa 3, Gutowo Małe, 62-300 Września	ul. Dereniowa 3, Gutowo Małe, 62-300 Września	zezwozenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów	03.03.2030 r.
31.	FABRYKA WSPORNIKÓW EUR „NEPA” Sp. z o.o.	Otoczna 43, 62-302 Węgierki	Otoczna 43, 62-302 Węgierki	zezwozenie na przetwarzanie odpadów	14.02.2030 r.

źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797), Marszałek województwa prowadzi rejestr podmiotów:

- wprowadzających produkty;
- wprowadzających produkty w opakowaniach;
- prowadzących jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, w których są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego, objęte opłatą recyklingową;
- gospodarujących odpadami.

Informacje te są publikowane w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO). Począwszy od roku 2020 obowiązek wpisu do BDO mają podmioty:

- podmioty wytwarzające odpady i prowadzące ewidencję odpadów;
- podmioty wprowadzające na rynek krajowy produkty w opakowaniach, pojazdy, oleje, smary, opony, baterie bądź akumulatory, a także sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- producenci, importerzy i wewnątrzspółnotowi nabywcy opakowań.

6.14.2. System gospodarowania odpadami na terenie województwa wielkopolskiego

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym”, obszar województwa został podzielony na 10 regionów gospodarki odpadami.

Natomiast, zgodnie ze zmianami przepisów wprowadzonymi wraz z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2019 poz. 1579), która zmieniła przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2020 poz. 797 ze zm.), doszło do zmian w postaci zniesienia regionów gospodarki odpadami oraz zmiany regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na instalacje komunalne.

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 47. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1	Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowe-Toniszewo- Kopaszyn, instalacja MBP	Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec	Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec
2	Obiekt Zagospodarowania Odpadów w Złotowie (Stawnicy) - instalacja	Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Szpitalna 38, 77-400 Złotów	Stawnica, gm. Złotów

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
3	Instalacja MBP	ALTVATER Piła Sp. z o.o. ul. Łączna 4a, 64-920 Piła	Kłoda, gm. Szydłowo
4	Instalacja MBP	Zakład Utylizacji Odpadów "Clean City" Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód	Mnichy 100, 64-421 Kamionna, gm. Międzychód
5	PreZero Recycling Zachód Sp. z o.o. Instalacja MBP	PreZero Recycling Zachód Sp. z o.o., Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień
6	Zakład Zagospodarowania Odpadów w Trzebani, Instalacja	Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o., ul. Saperska 23, 64-100 Leszno	Trzebania 15, 64-113 Osieczna
7	„ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie - Wielkopolskie Centrum Recyklingu”. Instalacja	„ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu”, Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin	Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin
8	ZZO Lulkowo, instalacja MBP	URBIS Sp. z o.o., ul. Chrobrego 24/25, 62-200 Gniezno	Lulkowo, 62-200 Gniezno
9	RZZO Ostrów Wlkp., Instalacja MBP	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wlkp.	ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wielkopolski
10	ZZO Olszowa Instalacja MBP	Zakład Zagospodarowania Odpadów Olszowa Sp. z o.o., ul. Bursztynowa 55, Olszowa, 63-600 Kępno	ul. Bursztynowa 55, Olszowa, 63-600 Kępno
11	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Orli Staw”, Instalacja MBP	Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz	Orli Staw 2, 62-834 Ceków

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tabela 48. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Kłodzie	ALTVATER Piła Sp. z o.o. ul. Łączna 4a, 64-920 Piła	Kłoda, gm. Szydłowo
2	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 2	Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec	Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec
3	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Suchy Las, kwatera S1	Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu sp. z o.o., ul. Marcinkowskiego 11, 61-827 Poznań	ul. Meteorytowa 1, 62-001 Suchy Las
4	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 2, sektor 3B	Zakład Utylizacji Odpadów "Clean City" Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód	Mnichy 100, 64-421 Kamionna, gm. Międzychód
5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o., ul. Saperska 23, 64-100 Leszno	Trzebania 15, 64-113 Osieczna
6	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Witaszyczki, kwatera nr 3	„ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu”, Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin	Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin
7	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Lulkowo, kwatera nr II	URBIS Sp. z o.o., ul. Chrobrego 24/25, 62-200 Gniezno	Lulkowo, 62-200 Gniezno
8	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Koninie	Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o., ul. Sulańska 13, 62-510 Konin	ul. Sulańska 13, 62-510 Konin
9	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ostrowie Wlkp., kwatera nr 1/3	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wlkp.	ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wielkopolski
10	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 1	Zakład Zagospodarowania Odpadów Olszowa Sp. z o.o., ul. Bursztynowa 55, Olszowa,	ul. Bursztynowa 55, Olszowa, 63-600 Kępno
11	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 2	Związek Komunalny Gmin "Czyste Miasto Czysta Gmina" Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz,	Orli Staw 2, 62-834 Ceków

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

6.15. Zasoby przyrodnicze

Formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu zostały określone w artykuale 6 *Ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55)*. Zgodnie z art. 113 tej ustawy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi centralny rejestr form ochrony przyrody.

6.15.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Miasta i Gminy Września występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000,
- Pomniki przyrody.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez RDOŚ w Poznaniu, na terenie Miasta i Gminy Września, częściowo zlokalizowana jest strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania: kani czarnej (*Milvus migrans*) - obr. ewid. Nowy Folwark.

Obszary Natura 2000¹⁴

Nazwa obszaru: Grądy w Czerniejewie

Kod obszaru: PLH300049

Powierzchnia: 1 212,87 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

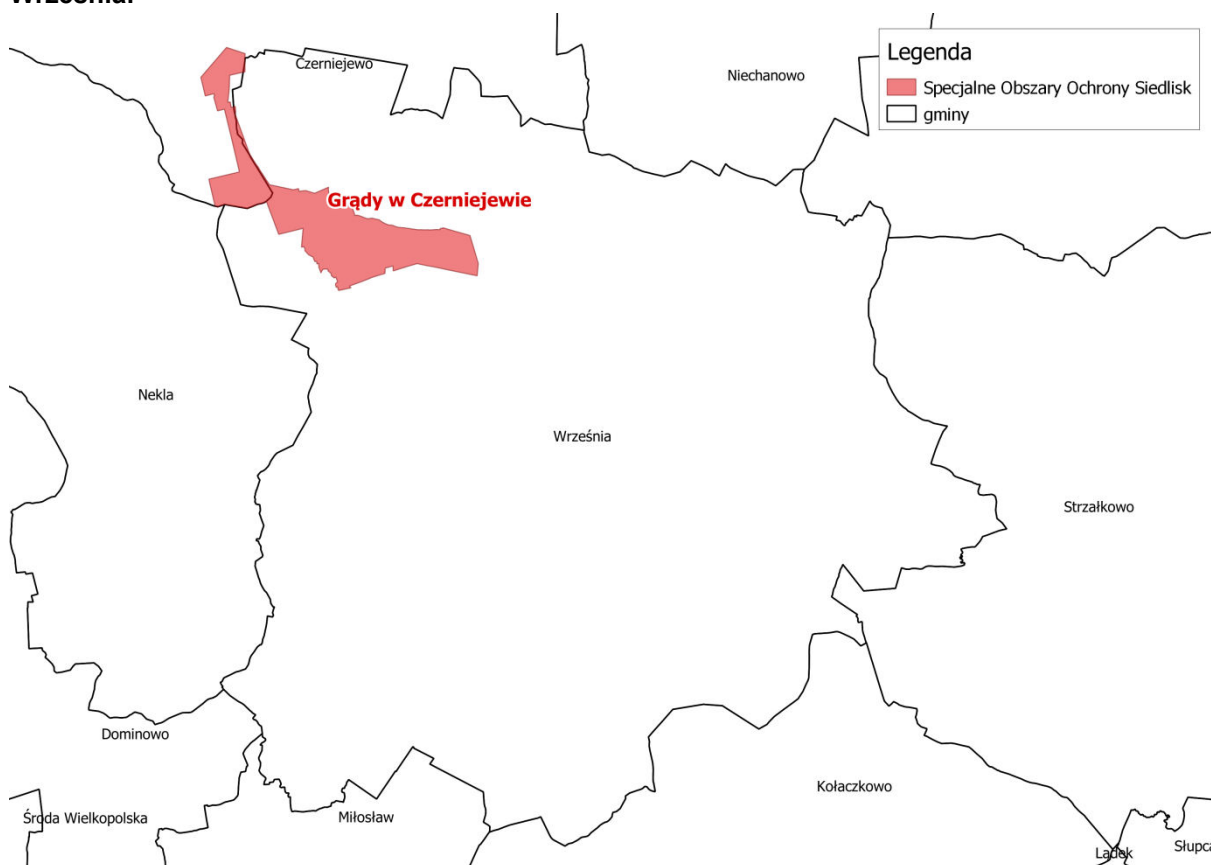
Opis:

Obszar równiny sandrowej o nieznacznej deniwelacji terenowej położony w granicy mezoregionu Równina Wrzesińska. Cały obszar Ostoi leży w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty - Wrześnicy. System hydrologiczny stanowią niewielkie, przez znaczną część roku wyschnięte cieki (zwykle rowy melioracyjne) uchodzące do Wrześnicy. W rejonie leśniczówki Młynek przez obszar przepływa Wrześnica. Lasy Czerniejewskie, choć są od wieków użytkowane gospodarczo, to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Przeważają tam drzewostany mieszane. Na szczególną uwagę zasługują najlepiej w Wielkopolsce wykształcone i zachowane fitocenozy grądów środkowoeuropejskich *Galio silvatici-Carpinetum*, które zajmują największą powierzchnię na terenie Ostoi. Smugi towarzyszące równoleżnikowo usytuowanym dopływom Wrześnicy zajęte są przez łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*. Istotne znaczenie mają także łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum*. Ze względu na silne przesuszenie lasów łągowych pilnym zadaniem byłoby uruchomienie małej retencji.

Charakterystyczną cechą Lasów Czerniejewskich są bardzo dobrze zachowane, zróżnicowane pod względem wilgotności i troficzności lasy grądowe *Galio silvatici-Carpinetum*. Za ochronę terenu odpowiedzialna jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Nadleśnictwo Czerniejewo. Obszar nie posiada planu zadań ochronnych.

¹⁴ Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Rysunek 27. Obszar Siedliskowy Natura 2000 „Grądy w Czarniejewie” na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Pomniki przyrody¹⁵

Na terenie Miasta i Gminy Września znajduje się 6 obiektów zaliczanych do pomników przyrody – przedstawiono je w tabeli poniżej.

¹⁵ CRFOP

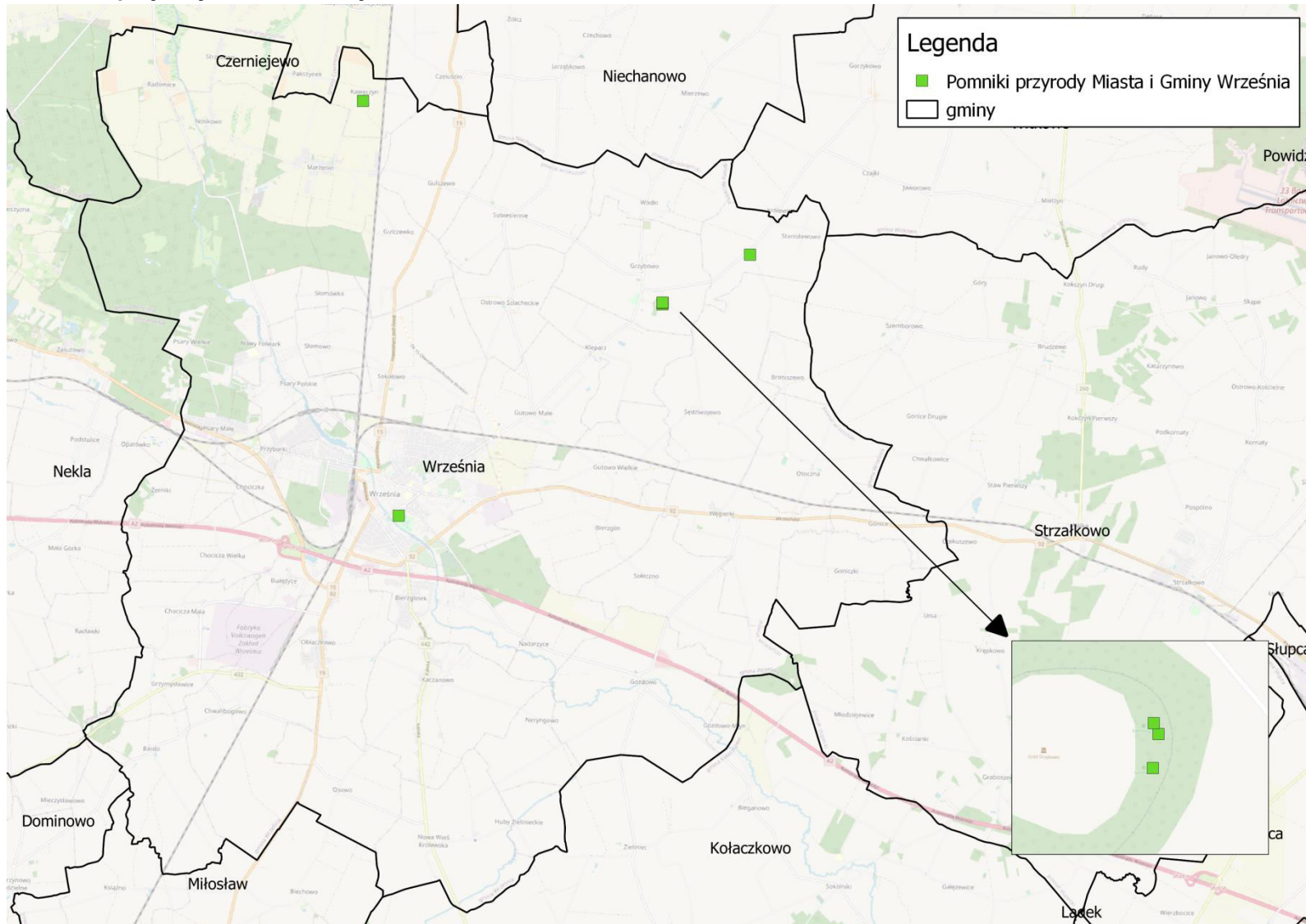
Tabela 49. Pomniki przyrody na terenie Miasta i Gminy Września.

L.p.	nazwa	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica	Opis pomnika
1.	-	1965-11-30	rośnie w parku miejskim im. Dzieci Wrześnińskich we Wrześni przy ul. Opieszyn, przy głównej parkowej alei (Alej Solidarności)	Jednoobiektowy	Platan wschodni - <i>Platanus orientalis</i>	27	144	-
2.	-	1985-12-19	rośnie na terenie parku w Kawęczynie, ok. 30 m od pałacu	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	23	206	rozwarstwienie jednego z pni
3.	Anielka"	1987-01-15	rośnie po prawej stronie bramy wjazdowej do parku w Stanisławowie	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	17	110	w miejscu ułamanego pnia powstała dziupla
4.	Siemowit	2006-12-27	rośnie przy grodzisku	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	135	tylce po usuniętych i ułamanych gałęziach
5.	Lestko	2006-12-27	rośnie przy grodzisku	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	28	121	-
6.	Siemomysł	2006-12-27	rośnie przy grodzisku	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	100	ubytki kory na pniu

źródło: CRFOP

* - zgodnie z informacjami UMiG pomnik ten został nielegalnie usunięty

Rysunek 28. Pomniki przyrody Miasta i Gminy Września

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

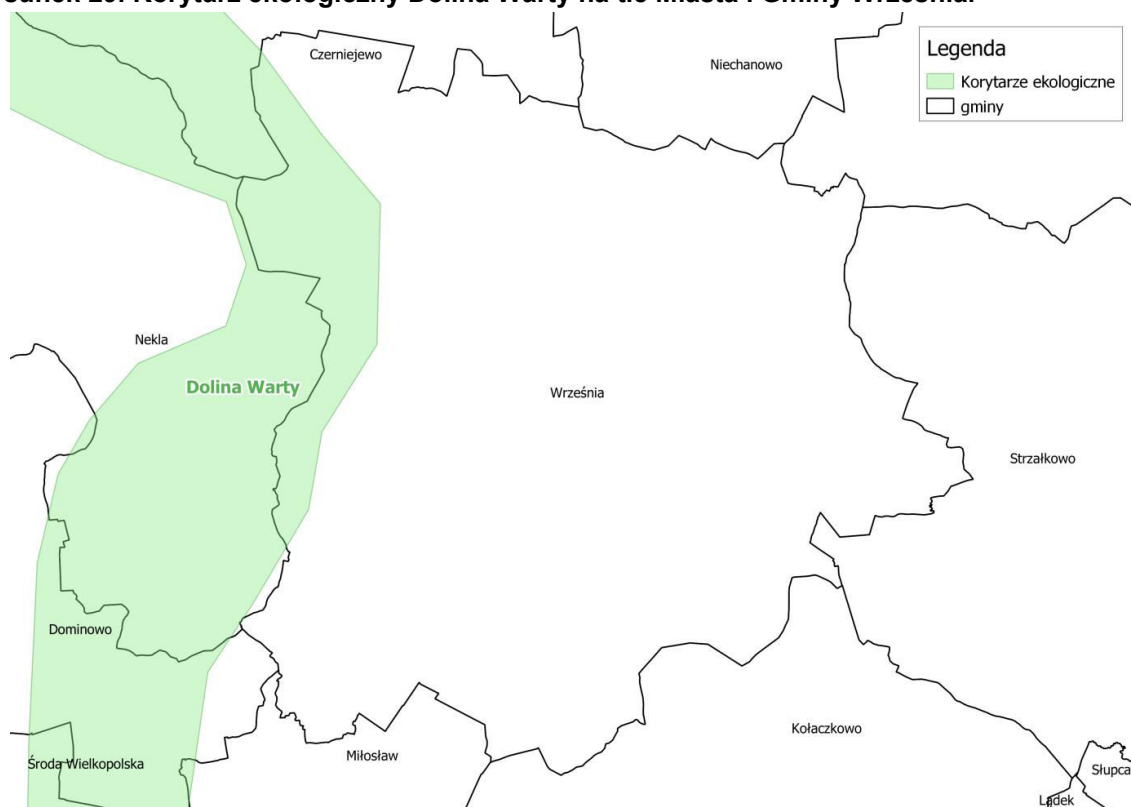
5.9.2. Korytarze ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2020, poz. 55 t.j.) korytarz ekologiczny to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Poza definicją (wprowadzeniem pojęcia korytarzy ekologicznych do ustawy) nie widnieją żadne inne zapisy charakteryzujące lub klasyfikujące takie obszary, dlatego korytarz ekologiczny nie stanowi formy ochrony przyrody. Wyznaczane są przez Ministerstwo Środowiska, przy współpracy jednostek naukowych oraz organizacji pozarządowych. Ochrona i monitoring korytarzy ekologicznych, odbywa się poprzez zapisy w ustawach:

- Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55) - definicja korytarza ekologicznego, cele oraz sposoby ochrony przyrody;
- Ustawa Prawo Ochrona Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219) - określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, w tym jego ochronę w dokumentach planistycznych takich jak MPZP oraz SUIKZPG;
- Ustawa o lasach (Dz. U. 2020 poz. 6) - określa zasady ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody;
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283) - określa zasady oceny oddziaływania na środowisko planów i inwestycji;
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2020 poz. 293) - określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, w tym wymagania ochrony środowiska (gospodarowanie wodami, ochrony gruntów rolnych i leśnych);
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2019 poz. 1862) - określa działania zapobiegawcze oraz naprawcze w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku.

Przez zachodnią część Miasta i Gminy Września przebiega korytarz ekologiczny Dolina Warty. Jego położenie przedstawiono poniżej.

Rysunek 29. Korytarz ekologiczny Dolina Warty na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

6.15.2. Lasy

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową wyznacza Ustawa o lasach (Dz. U. 2020 poz. 6).

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Miasta i Gminy Września wynosi 1 692,87 ha, co daje lesistość na poziomie 7,7%. Wskaźnik lesistości Gminy jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie Miasta i Gminy Września przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 50. Struktura lasów położonych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2019.

Lasy	Jednostka miary	Wartość
Lasy ogółem	ha	1704,37
Lesistość	%	7,7
Lasy publiczne ogółem	ha	1623,37
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	1609,69
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1562,03
Lasy publiczne Skarbu Państwa - Parki Narodowe	ha	0,0
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	47,66
Lasy publiczne gminne	ha	13,68
Lasy prywatne ogółem	ha	81,0

źródło: GUS

Lasy publiczne znajdujące się na obszarze Miasta i Gminy Września są zarządzane przez Nadleśnictwo Czarniejewo.

Rysunek 30. Miasto i Gmina Września na tle Nadleśnictwa Czarniejewo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Na terenie gminy można napotkać różne typy siedliskowe lasu:

- Las świeży;
- Las wilgotny;
- Las mieszany świeży;
- Las mieszany wilgotny;
- Bór świeży;
- Bór mieszany świeży;
- Bór mieszany wilgotny;
- Ols;
- Ols jesionowy.

7. Główne problemy ochrony środowiska

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy.

Poniższa tabela przedstawia główne problemy z punktu widzenia ochrony środowiska.

Tabela 51. Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie Miasta i Gminy Września.

Komponent środowiska	Główne problemy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	<ul style="list-style-type: none"> Przewaga tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ciepła; Zagrożenie z liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń; Spalanie w piecach paliwa niskiej jakości oraz odpadów; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
Zagrożenia hałasem	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan części dróg; Duże natężenie ruchu komunikacyjnego spowodowane korzystnym układem komunikacyjnym Miasta i Gminy Września; Brak komunikacji zbiorowej na terenach wiejskich wymuszający korzystanie z własnych środków transportu; Brak, od 2014 roku, badań poziomów dźwięku w powietrzu w ramach PMŚ.
Pola elektromagnetyczne	<ul style="list-style-type: none"> Duża ilość stacji bazowych telefonii komórkowej; Potencjalnie duża ilość terenów atrakcyjnych dla inwestora na lokalizację inwestycji BTS (tereny wiejskie).
Gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> Występowanie zjawiska suszy; Zły stan ogólny wód powierzchniowych; Zmiany stosunków wodnych.
Gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> Nie wszystkie zamieszkane tereny są skanalizowane; Niewłaściwa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz brak przeglądów; Brak możliwości odebrania osadu z przydomowych oczyszczalni ścieków jako odpadu; Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe oraz zbyt rzadkie ich opróżnianie; Brak chęci mieszkańców do podłączenia się do sieci kanalizacyjnej.
Zasoby geologiczne	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze; Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych.
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> Niewłaściwe praktyki rolników podczas upraw; Brak punktu pomiarowego monitoringu chemizmu gleb ornych; Przewaga gleb kwaśnych; Istnienie wyrobisk powstających przy wydobyciu surowców mineralnych.

Komponent środowiska	Główne problemy
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<ul style="list-style-type: none">• Na terenie Miasta i Gminy Września występują wyroby zawierające azbest;• Występowanie dzikich wysypisk odpadów;• Niska świadomość ekologiczna mieszkańców;• Wytwarzanie dużej ilości odpadów przez mieszkańców gminy.
Zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none">• Mała ilość form ochrony przyrody na terenie gminy;• Szkody wywoływane przez gwałtowne zjawiska pogodowe;• Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją;• Niechęć rolników do obsadzania pasów terenu rozdzielających pola, drzewami i krzewami.
Zagrożenie poważnymi awariami	<ul style="list-style-type: none">• Obecność zakładu ZZR;• Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne;• Odnotowane przypadki poważnych awarii na terenie gminy.

źródło: opracowanie własne

Założeniem projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września jest stopniowa eliminacja ww. problemów środowiskowych poprzez realizację zamierzeń o charakterze inwestycyjnym jak i nie inwestycyjnym.

8. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Celem projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz Miasta i Gminy Września w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września przyczyni się do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokumentu dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę

oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

1) Dokumenty międzynarodowe

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

CEL 3: ZMNIEJSZENIE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH O 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 r. 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.

Cele określone w Pakiecie klimatyczno-energetycznym Unii Europejskiej	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r.	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020-Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich;
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym;
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustoszczeniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Poniżej przedstawiono powiązania celów ww. dokumentu z projektem Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września.

Założenia i cele Agendy 21	Cele interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom).	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.
Zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.
Edukacja ekologiczna zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast).	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł

Założenia i cele Agendy 21	Cele interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
	rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami; • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.
Ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód.
Zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania), powstrzymanie niszczenia lasów.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zasobów przyrodniczych.
Bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemu gospodarki odpadami.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS).

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),

Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Dyrektywach

Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą.
Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami;

Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

2) Dokumenty krajowe

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
- Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
- Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
- Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki;
- Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach;
- Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta;
- Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Cel 7: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych;
Cel 9: Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami; • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - Kierunek interwencji - Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny.
2. Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
 - Kierunek interwencji - Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miast;
 - Kierunek interwencji - Rozwój obszarów wiejskich.
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Transport:
 - Kierunek interwencji - Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
 - Kierunek interwencji - Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.

4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Energia:
- Kierunek interwencji - Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju;
 - Kierunek interwencji - Poprawa efektywności energetycznej;
 - Kierunek interwencji - Rozwój techniki.
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Środowisko:
- Kierunek interwencji - Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód;
 - Kierunek interwencji - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
 - Kierunek interwencji - Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
 - Kierunek interwencji - Ochrona gleb przed degradacją;
 - Kierunek interwencji - Zarządzanie zasobami geologicznymi;
 - Kierunek interwencji - Gospodarka odpadami;
 - Kierunek interwencji - Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. *Strategii*.

Cele określone w <i>Strategii</i> Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
<p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</p> <p>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód.

Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów *Strategii* na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**, został przeniesiony wprost ze *Strategii* na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

1. **Cel szczegółowy I:** Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

2. **Cel szczegółowy II:** Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

3. **Cel szczegółowy III:** Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

4. **Cel horyzontalny I:** Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

5. **Cel horyzontalny II:** Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w Polityce Ekologiczne Państwa

Cele określone w Polityce ekologicznej państwa 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.	
Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych;
Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami; • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii;
Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.
Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.	

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.

1. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

- Kierunek interwencji 2.1. - Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- Kierunek interwencji 2.2. - Poprawa efektywności energetycznej;
- Kierunek interwencji 2.6. - Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek interwencji 2.7. - Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich;
- Kierunek interwencji 2.8. - Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych.

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki:

- a) Kierunek działań 1.2. - Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych:
- Działanie 1.2.3. - Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu;
 - Działanie 1.2.4. - Wspieranie różnych form innowacji;
 - Działanie 1.2.5. - Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych);
- b) Kierunek działań 1.3. - Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki:
- Działanie 1.3.2. - Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych.

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:

- a) Kierunek działań 3.1. - Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki:
- Działanie 3.1.1. - Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej;
 - Działanie 3.1.2. - Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu;
 - Działanie 3.1.3. - Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW);
 - Działanie 3.1.4. - Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością;
- b) Kierunek działań 3.2. - Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia:
- Działanie 3.2.1 - Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów;

- o Działanie 3.2.2. - Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
<p>Kierunek działań 1.2. - Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych.</p> <p>Kierunek działań 3.1. - Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki.</p> <p>Kierunek działań 3.2. - Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.
<p>Kierunek działań 3.1. - Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami; • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Rada Ministrów przyjęła 24 września 2019 r. uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”. Zawarto w niej następujące kierunki interwencji:

1. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
2. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.
Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:
 - a. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;
 - b. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami; • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych:
 - a) Kierunek interwencji 3.2. - Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju:
 - Przedsięwzięcie 3.2.1. - Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. - Zapewnienie ładu przestrzennego;
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. - Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych:

a) Kierunek interwencji 5.2. - Ochrona praw i interesów konsumentów:

- Przedsięwzięcie 5.2.3. - Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumentkiej w obszarze ochrony tych praw.

b) Kierunek interwencji 5.5. - Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych:

- Przedsięwzięcie 5.5.2. - Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi.

3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego:

a) Kierunek interwencji 7.5. - Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego:

- Przedsięwzięcie 7.5.1. - Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia „Sprawne Państwo 2020”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.	<ul style="list-style-type: none">• Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej - 2022

Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022”.

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:

a) Priorytet 3.1. - Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej:

- Kierunek interwencji 3.1.3. - Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce.

2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa:

a) Priorytet 4.1. - Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego:

- Kierunek interwencji 4.1.1. - Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną;
- Kierunek interwencji 4.1.2. - Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa;
- Kierunek interwencji 4.1.3. - Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa;
- Kierunek interwencji 4.1.4. - Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Kierunek interwencji 4.1.4. - Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
 - a. Kierunek interwencji 1.4. - Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
 - b. Kierunek interwencji 1.5. - Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:
 - a. Kierunek interwencji 2.3. - Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; Ochrona gleb; Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; Ograniczenie zagrożenia suszą; Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; Ochrona zasobów przyrodniczych; Rozwój systemu gospodarki odpadami; Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej:

- a) Kierunek interwencji - kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
<p>Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów; • Ochrona gleb; • Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; • Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych; • Ograniczenie zagrożenia suszą; • Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód; • Ochrona zasobów przyrodniczych; • Rozwój systemu gospodarki odpadami; • Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii; • Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska; • Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego:

- a) Priorytet Strategii 4.1. - Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej:
- Kierunek działań 4.1.2. - Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
<p>Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zasobów przyrodniczych.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek - poprawa efektywności energetycznej:
 - Cel główny - dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
 - Cel główny - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.
2. Kierunek - wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - Cel główny - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - Cel główny - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.
3. Kierunek - wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła:
 - a) Cel główny - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.
4. Kierunek - dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
 - a) Cel główny - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych.
5. Kierunek - rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw:
 - a) Cel główny - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
 - b) Cel główny - osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
 - c) Cel główny - ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
 - d) Cel główny - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
 - e) Cel główny - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.
6. Kierunek - rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii:
 - a) Cel główny - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen.
7. Kierunek - ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:
 - a) Cel główny - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
 - b) Cel główny - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
 - c) Cel główny - ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;

- d) Cel główny - minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce;
- e) Cel główny - zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Września są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Polityce energetycznej Polski do 2030 roku.	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września
Kierunek – poprawa efektywności energetycznej; Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła; Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw; Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.

3) Dokumenty wojewódzkie

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 – 2027 dla Miasta i Gminy Września jest spójny z Programem ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 – 2020 jego celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 - 2020.

2. Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - 1) Cel 1: Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
3. Zagrożenia hałasem:
 - 1) Cel 1: Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas.
4. Pola elektromagnetyczne:
 - 1) Cel 1: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości.
5. Gospodarowanie wodami:
 - 1) Cel 1: Zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki;
 - 2) Cel 2: Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód.
6. Gospodarka wodno-ściekowa:
 - 1) Cel 1: Poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich.

7. Zasoby geologiczne:

- 1) Cel 1: Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

8. Gleby:

- 1) Cel 1: Dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych.

9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- 1) Cel 1: Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

10. Zasoby przyrodnicze:

- 1) Cel 1: Zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej.

11. Zagrożenia poważnymi awariami:

- 1) Cel 1: Utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii.

2) Dokumenty powiatowe i lokalne

Program ochrony środowiska dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2017 – 2020, z perspektywą na lata 2021 – 2024

Ochrona klimatu i jakości powietrza:

1. Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.

Zagrożenia hałasem:

1. Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.

Pola elektromagnetyczne:

1. Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Gospodarowanie wodami:

1. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego;
2. Ograniczenie zagrożenia suszą;
3. Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych;
4. Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.

Gospodarka wodno-ściekowa:

1. Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód.

Zasoby geologiczne:

1. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Gleby:

1. Ochrona gleb.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

1. Rozwój systemu gospodarki odpadami.

Zasoby przyrodnicze:

1. Ochrona zasobów przyrodniczych.

Zagrożenia poważnymi awariami:

1. Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii.

10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie POŚ mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2020-2027. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku Miasta i Gminy Września istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju istnieje możliwość, że zostanie nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagą na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program

określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych (niemal w przypadku każdego, analizowanego komponentu środowiska). Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania zadań zaplanowanych do realizacji, w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września, na poszczególne elementy środowiska.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stale
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 52. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września.

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza														
1.	Stosowanie ECODRIVING	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
2.	Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
3.	Budowa obwodnic oraz nowych ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy Września	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
4.	Umowa dzierżawy części działki nr 119 obręb Oblączkowo i nr 3768 obręb Września w celu pozostawienia oraz korzystanie z drogi gminnej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
5.	Dzierżawa części Pasa Drogowego Autostrady Płatnej A2 w rejonie węzła Września na potrzeby realizacji Tymczasowej Drogi Łączącej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
6.	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
7.	Monitorowanie zgłaszanych nowych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
8.	Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Września	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
9.	Aktualizacja programu niskiej emisji oraz realizacja zawartych w nich przedsięwzięć	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
10.	Kontrola poziomów zanieczyszczeń powietrza	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P,S	P,S			
11.	Wdrażanie systemu tzw. „Zielonych zamówień publicznych”	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
12.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (placówki oświatowe, sale wiejskie, budynki straży pożarnej, urzędy)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
13.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
14.	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe w budynkach jednorodzinnych, modernizacja instalacji c.o.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
15.	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, poprzez kontrole obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
16.	Wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE i termomodernizacji	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
17.	Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	P, S	P, S	
					Ch						Ch	Ch		
18.	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
19.	Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
20.	Rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione - zwiększenie produkcji energii cieplnej przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia energii pierwotnej	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S					P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch							
21.	Działania edukacyjne związane z ograniczeniem emisji, zwiększeniem efektywności energetycznej, wykorzystaniem OZE oraz promocja gospodarki niskoemisyjnej	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem														
22.	Wprowadzanie zabezpieczeń w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe (nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany w MPZP, ekrany akustyczne)	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
23.	Stosowanie tzw. cichych nawierzchni podczas remontów i przebudów istniejącej sieci drogowej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
24.	Podejmowanie działań organizacyjnych i inwestycyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
25.	Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
26.	Promocja transportu multimodalnego i komunikacji zbiorowej	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
27.	Rekompensata za świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym w ramach projektu "Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą"	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
28.	Dofinansowanie kolejowych przewozów pasażerskich - dofinansowanie Poznańskiej Kolei Metropolitarnej przez Gminę Września	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
29.	Monitorowanie poziomów dźwięku w powietrzu								P, S					
30.	Kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu								P, S					
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne														
31.	Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego		P, S	B, S	P, S	B, S							B, S	B, S
32.	Opracowywanie MPZP uwzględniających oddziaływanie pól elektromagnetycznych		P, S	B, S	P, S	B, S							B, S	B, S
33.	Kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne		P, S	B, S	P, S	B, S							B, S	B, S
34.	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej (linii energetycznych i stacji transformatorowych)		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	
35.	Monitoring emisji pól elektromagnetycznych		P, S	B, S	P, S	B, S								
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami														
36.	Monitoring wód podziemnych oraz powierzchniowych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
37.	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S	P, S		
38.	Opracowanie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S				B, P	B, P			
39.	Stosowanie odpowiednich zasad nawożenia	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S				B, P	B, P			
40.	Właściwe postępowanie z odciekami	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S				B, P	B, P			
41.	Prowadzenie edukacji w zakresie dobrej praktyki rolnej	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S				B, P	B, P			
42.	Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		P, S	P, S
43.	Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni (zadrzewianie)	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		P, S	P, S
44.	Zwiększanie retencji zlewni (mikroretencja)	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		P, S	P, S
45.	Wprowadzenie instrumentów ekonomicznych racjonalizacji użytkowania wody	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	P, S	P, S		
46.	Wprowadzanie ograniczeń czasowych w korzystaniu z zasobów wodnych na wypadek suszy	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	P, S	P, S		
47.	Wdrożenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		
48.	Działania edukacyjne promujące oszczędne korzystanie z wód	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa														
49.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej (sieci, SUW, hydroforni, itp.)		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		
50.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, oczyszczalni, przepompowni, itp.)		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		
51.	Umowa dzierżawy działki nr 269 obręb Psary Małe w celu korzystania oraz pozostawienia rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	
52.	Umowa dzierżawy części działki nr 243 obręb Września - sieć wodociągowa i kanalizacyjna	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	
53.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		
54.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych w tym ich stanu technicznego oraz częstotliwości opróżniania		P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
55.	Wydawanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych		P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne														
56.	Wydawanie decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych, dokumentacji i koncesje	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	B, S	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
57.	Wpisywanie do mpzp obszarów udokumentowanych złóż kopalin i niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia terenu	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	
58.	Inwentaryzacja nielegalnych miejsc pozyskania kopalin i podjęcie działań restrykcyjnych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	B, S	B, S	
59.	Stosowanie najnowszych technik podczas wydobywania zasobów geologicznych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	
60.	Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S	B, S	
Obszar interwencji: Gleby														
61.	Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		S	P, S	P, S		
62.	Prowadzenie monitoringu gleb	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S				S	P, S	P, S		
63.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S				S	P, S	P, S		
64.	Podjęcie działań na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych	P, S	P, S	B, S	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S	P, S Ch	B, S Ch	B, S	
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów														
65.	Kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
66.	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
67.	Kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych, w tym edukacja ekologiczna	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
68.	Prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
69.	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
70.	Likwidacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch			P, S	P, S	B		P, S
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze														
71.	Rozbudowa terenów czynnych biologicznie oraz utrzymanie właściwego stanu siedlisk	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
72.	Wykonanie planów ochrony (planów zadań ochronnych) dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
73.	Pielęgnacja terenów zieleni urządzonej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
74.	Prowadzenie bieżącej pielęgnacji i utrzymania lasu	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
75.	Aktualizacja inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
76.	Aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
77.	Realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
78.	Zwiększenie lesistości gminy	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami														
79.	Kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
80.	Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
81.	Kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
82.	Edukacja społeczeństwa dotycząca właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 53. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września.

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<ul style="list-style-type: none"> Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe w budynkach jednorodzinnych, modernizacja instalacji c.o. 	<p>W wyniku realizacji zadania nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, powietrze atmosferyczne i klimat oraz zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Stosowanie ECODRIVING; Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Września; Aktualizacja programu niskiej emisji oraz realizacja zawartych w nich przedsięwzięć; Wdrażanie systemu tzw. „Zielonych zamówień publicznych”; Działania edukacyjne związane z ograniczeniem emisji, zwiększeniem efektywności energetycznej, wykorzystaniem OZE oraz promocja gospodarki niskoemisyjnej . 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli przez organy publiczne nad źródłami emisji do powietrza, a przez to ograniczenie nielegalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłynie na jakość powietrza i klimat, a pośrednio i długoterminowo rośliny, ludzi oraz zwierzęta.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach; Budowa obwodnic oraz nowych ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy Września. 	<p>Zadanie ma na celu usprawnienie oraz podniesienie jakości powietrza na terenie gminy. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg oraz linii kolejowych będzie obejmować istniejące drogi i linie kolejowe, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. W skutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Ulepszona powierzchnia dróg wpłynie także na mniejszą ilość zanieczyszczeń ze ścierania się nawierzchni oraz opon przedostających do powietrza. Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu. W przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych, których dotyczą zadania, brak jest takiego oddziaływania.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Umowa dzierżawy części działki nr 119 obręb Obłaczkowo i nr 3768 obręb Września w celu pozostawienia oraz korzystanie z drogi gminnej; • Dzierżawa części Pasa Drogowego Autostrady Płatnej A2 w rejonie węzła Września na potrzeby realizacji Tymczasowej Drogi Łączącej. 	<p>Zadania dotyczą dzierżawy terenów, na których istnieje już infrastruktura, przez co nie będą one wywierały negatywnego wpływu na środowisko. Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych; • Monitorowanie zgłaszanych nowych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia; • Kontrola poziomów zanieczyszczeń powietrza; • Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, poprzez kontrole obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła. 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli przez organy publiczne nad źródłami emisji do powietrza, a przez to ograniczenie nielegalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza - tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłyną na jakość powietrza i klimat, a pośrednio i długoterminowo na rośliny, ludzi oraz zwierzęta.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione - zwiększenie produkcji energii cieplnej przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia energii pierwotnej 	<p>W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, różnorodność biologiczną, klimat oraz zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (placówki oświatowe, sale wiejskie, budynki straży pożarnej, urzędy); Termomodernizacja budynków mieszkalnych; Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego. 	<p>Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.</p> <p>W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE i termomodernizacji. 	<p>Na terenie gminy możliwa jest budowa instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, oraz zasoby naturalne.</p> <p>Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne; • Wymiana energooszczędnych oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej. 	<p>Wymiana urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia w budynkach, będzie niosła za sobą oddziaływanie pozytywne ze względu na poprawę jakości powietrza, zmniejszenie zużycia paliw, również tych przeznaczonych do produkcji energii oraz zużycia energii na oświetlenie, co będzie powodowało pośrednie pozytywne długoterminowe oddziaływanie na ludzi, klimat oraz zasoby naturalne. Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.</p>
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja transportu multimodalnego i komunikacji zbiorowej; • Rekompensata za świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym w ramach projektu "Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą"; • Dofinansowanie kolejowych przewozów pasażerskich - dofinansowanie Poznańskiej Kolei Metropolitarnej przez Gminę Września; • Monitorowanie poziomów dźwięku w powietrzu; • Kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu. 	<p>Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu natężeniu hałasu w środowisku będą miały pozytywny wpływ na człowieka i środowisko. Zadania mają na celu poprawę klimatu akustycznego i będą pozytywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta i klimat akustyczny. Zadania te mają na celu ograniczenie różnego rodzaju hałasu do środowiska, lub jego powstawaniu. W sposób bezpośredni pozytywnie oddziaływać będą na człowieka i przyrodę. Hałas w środowisku jest czynnikiem chorobotwórczym u ludzi – może powodować m.in. choroby układu nerwowego, a u zwierząt może powodować migrację, ograniczenie reprodukcji gatunku, a w efekcie zmniejszenie populacji. W związku z czym nadmierna emisja hałasu na lub w pobliżu terenów chronionych może powodować zaburzenia w funkcjonowaniu całych ekosystemów, dlatego działania te będą miały pozytywny wpływ w szczególności na człowieka oraz przyrodę. Rozchodzenie się fal akustycznych w środowisku może spowodować negatywne oddziaływanie również na wody i powietrze, właśnie poprzez zaburzenie pracy ekosystemów, dlatego zadania te w sposób pośredni i długotrwały będą pozytywnie oddziaływać na wodę, powietrze, klimat i krajobraz. Zadania z zakresu zmniejszenia uciążliwości hałasu nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale akustyczne o wysokim natężeniu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie zabezpieczeń w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe (nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany w MPZP, ekrany akustyczne); • Stosowanie tzw. cichych nawierzchni podczas remontów i przebudów istniejącej sieci drogowej; • Podejmowanie działań organizacyjnych i inwestycyjnych związanych z utrzymaniem ruchu; • Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz 	<p>Zadania mają na celu usprawnienie ruchu na terenie gminy. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. W skutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
utrzymanie czystości na drogach.	Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz.
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego; • Opracowywanie MPZP uwzględniających oddziaływanie pól elektromagnetycznych; • Kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne; • Monitoring emisji pól elektromagnetycznych. 	Zadania mające na celu ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko, nie będą w sposób negatywny oddziaływać na środowisko. Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych będzie miało pozytywny wpływ zarówno na zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz na ludzi. Oddziaływanie zadań z zakresu pól elektromagnetycznych określono jako bezpośrednie i stałe oraz pośrednie i stałe, w przypadku oddziaływania na człowieka i przyrodę. Analogicznie jak w przypadku działań ograniczających emisję hałasu zadania te przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi oraz funkcjonowania ekosystemów. Zadania z zakresu zmniejszenia pól elektromagnetycznych nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale elektromagnetyczne o wysokim natężeniu. Wprowadzenie zagadnień dotyczących PEM do MPZP bezpośrednio, stałe i pozytywnie wpłynie na zabytki przez ograniczenie lokalizacji źródeł PEM na zabytkowych budynkach oraz w ich pobliżu.
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej (linii energetycznych i stacji transformatorowych). 	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości urządzeń przesyłowych, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi oraz różnorodność biologiczną. Lepsza infrastruktura pozwoli lepiej kontrolować emitowane promieniowanie elektromagnetyczne. Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycje mieszkańcy powinny być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych; Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni (zadrzewianie); Zwiększanie retencji zlewni (mikroretencja). 	<p>Zadania związane z konserwacją rowów, urządzeń i budowli wodnych, regulacją cieków, odbudową kanałów itp. również mogą wiązać się z wystąpieniem chwilowych negatywnych oddziaływań z uwagi na prowadzenie wykopów (pogłębień) oraz przemieszczania mas ziemnych. Są to typowe prace melioracyjne prowadzone, zarówno w strefie brzegowej, jak i w samym korycie cieku oraz rowu. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek cieku/rowu objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udroźnienia wybranego odcinka nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych, w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego. Istotnym jest zaplanowanie prac w taki sposób aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka cieku/rowu poprzez m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie cieku, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania cieku poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Prace związane z udrażnianiem cieków mogą wiązać się ze zniszczeniem siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin. Niemniej jednak po zrealizowaniu przedsięwzięcia oddziaływania te ustąpią a system prawidłowego odprowadzania wód ulegnie poprawie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring wód podziemnych oraz powierzchniowych; Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych; Opracowanie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych; Stosowanie odpowiednich zasad nawożenia; Właściwe postępowanie z odciekami; Prowadzenie edukacji w zakresie dobrej praktyki rolnej; Wprowadzenie instrumentów ekonomicznych racjonalizacji użytkowania wody; Wprowadzanie ograniczeń czasowych w korzystaniu z zasobów wodnych na wypadek suszy; Wdrożenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy; 	<p>Zadania te przyczynią się bezpośrednio do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na gleby, zwierzęta i rośliny oraz krajobraz i zasoby naturalne. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie, długotrwałe i pozytywne. Zadania te nie spowodują oddziaływań na powietrze i klimat oraz klimat akustyczny.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Działania edukacyjne promujące oszczędne korzystanie z wód. 	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej (sieci, SUW, hydroforni, itp.); Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, oczyszczalni, przepompowni, itp.); Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<p>Rozbudowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i modernizacją ujęć wód i przydomowych oczyszczalni ścieków przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Umowa dzierżawy działki nr 269 obręb Psary Małe w celu korzystania oraz pozostawienia rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych; Umowa dzierżawy części działki nr 243 obręb Września - sieć wodociągowa i kanalizacyjna. 	<p>Zadania dotyczą dzierżawy terenów, na których istnieje już infrastruktura, przez co nie będą one wywierały negatywnego wpływu na środowisko. Ich realizacja przyczyni się do ograniczenia przedostawania się niebezpiecznych substancji, zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych w tym ich stanu technicznego oraz częstotliwości opróżniania; Wydawanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych. 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu stałą kontrolę odprowadzania ścieków, a przez to ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do środowiska. Ich realizacja wpłynie pozytywnie, długoterminowo i bezpośrednio na jakość wód oraz gleb, natomiast pośrednio i długoterminowo na rośliny, ludzi, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne	
<ul style="list-style-type: none"> Wydawanie decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych, dokumentacji i koncesje; Wpisywanie do mpzp obszarów udokumentowanych złóż kopalin i niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia terenu; Inwentaryzacja nielegalnych miejsc pozyskania kopalin i podjęcie działań restrykcyjnych; Stosowanie najnowszych technik podczas wydobywania zasobów geologicznych. 	<p>Zadania administracyjne mające na celu ochronę środowiska i ludzi przed nadmierną i niewłaściwą eksploatacją złóż kopalin. Zadania te zapewnią nie tylko trwałość występowania surowców naturalnych, ale również zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Przewiduje się również wystąpienie stałego, długotrwałego, pozytywnego oddziaływania na wody i ludzi. Działania takie umożliwią ograniczenie nadmiernej eksploatacji surowców naturalnych, w efekcie zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie powstawaniu lejów depresji. Mniejsze wydobycie będzie również oddziaływać pozytywnie na ludzi, ponieważ zmniejszeniu ulegnie emisja do powietrza z wydobycia i spalania kopalin, w efekcie poprawie ulegnie stan sanitarny środowiska. Przewiduje się również wystąpienie pozytywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta, będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe, tak samo jak na powierzchnię ziemi i krajobraz. Ograniczenie eksploatacji kopalin zapewni stabilność siedlisk zwierząt i roślin, zwłaszcza tych bezpośrednio związanych z glebą. Zadania te ponadto będą pozytywnie oddziaływać na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, umożliwiając wykrycie i zapobieganie ewentualnemu nielegalnemu wydobyciu, które może stanowić zagrożenie dla tych obszarów. Nie przewiduje się oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych. 	<p>Działania związane z rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych, oraz nieczynnych wyrobisk w konsekwencji pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchni ziemi. Prawdopodobnie zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania, związane z rekultywacją terenu, ograniczają się jedynie do prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby oraz możliwymi awariami sprzętu budowlanego.</p>
Obszar interwencji: Gleby	
<ul style="list-style-type: none"> Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej; Prowadzenie monitoringu gleb Promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych; Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów . 	<p>Zadania te będą miały pozytywny wpływ na obszary chronione, zwierzęta i rośliny, ludzi, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne. Prawdopodobnie prowadzona gospodarka rolna będzie miała pozytywny, pośredni, długotrwały wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ ograniczenie stosowania nawozów, płodozmian oraz właściwa technika uprawy roli przyczyni się do poprawy stanu wód podziemnych i gruntowych, oraz jakości gleb. Właściwa struktura gleby oraz sadzenie zielonych buforów roślinnych będzie pośrednio prowadziło do poprawy klimatu oraz jakości krajobrazu. Żywność wyprodukowana przez rolnictwo zgodne z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej pozytywnie wpłynie na stan zdrowia ludzi oraz zwierząt hodowlanych. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zasoby naturalne, zabytki i klimat akustyczny.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Podjęcie działań na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych 	<p>Działania związane z rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych, dzikich wyrobisk w konsekwencji pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchni ziemi. Prawdopodobnie zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania, związane z rekultywacją terenu, ograniczają się jedynie do prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby oraz możliwymi awariami sprzętu budowlanego..</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi; • Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych; • Kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych, w tym edukacja ekologiczna; • Prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami; • Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych. 	<p>Zadania przyczynią się do przestrzegania właściwego sposobu postępowania z odpadami. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz ograniczy presję na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, ale długotrwałe i pośrednie. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zasoby naturalne, zabytki i klimat akustyczny.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Likwidacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. 	<p>Zadania dotyczące usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy jest zadaniem małoskalowym, które nie może zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszarów chronionych. Azbest jest wyrobem niebezpiecznym dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu sanitarnego środowiska, szczególnie powietrza i wody. Realizacja zadania z zakresu usuwania wyrobów azbestowych może generować chwilowe, odwracalne negatywne oddziaływanie na faunę i florę, ponieważ z wyrobów azbestowych wykonywane są głównie pokrycia dachowe budynków, podczas gdy na strychach i poddaszach tych budynków swoje siedliska mogą mieć nietoperze, języki i wróble. Przed podjęciem prac należy wcześniej dokładnie zinwentaryzować obiekt, jeśli występują w nim gniazda tych zwierząt prace należy prowadzić poza ich okresem lęgowym. Ponadto główne niebezpieczeństwo jakie powodują, czyli emisję włókien azbestowych do powietrza występuje głównie podczas łamania płyt azbestowych, również podczas ich demontażu. Jednak ich negatywny wpływ ograniczy się wyłącznie do etapu demontażu wyrobów azbestowych. Docelowo likwidacja wyrobów azbestowych będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a w szczególności na powietrze, krajobraz i na zdrowie ludzi oraz rośliny i zwierzęta. Poprawie ulegnie stan pokryć dachowych oraz wygląd zabytków, co zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu.</p>
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa terenów czynnych biologicznie oraz utrzymanie właściwego stanu siedlisk; • Wykonanie planów ochrony (planów zadań 	<p>Zadania te służą zachowaniu obszarów i organizmów chronionych przyrody, terenów zielonych i lasów. Zachowanie i pielęgnacja terenów zielonych i lasów jako naturalnych buforów środowiskowych. Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>ochronnych) dla obszarów objętych formami ochrony przyrody;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pielęgnacja terenów zieleni urzędowej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew; • Prowadzenie bieżącej pielęgnacji i utrzymania lasu; • Aktualizacja inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa; • Aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów; • Realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu; • Zwiększenie lesistości gminy. 	<p>uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób bezpośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne.</p>
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej; • Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców; • Kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców; • Edukacja społeczeństwa dotycząca właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia. 	<p>Zadania te będą w bezpośredni i pośredni, długotrwały pozytywnie sposób oddziaływać na ludzi, zwierzęta, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne. Dzięki bieżącemu prowadzeniu kontroli zakładów przemysłowych możliwe będzie sprawne usuwanie niebezpiecznych substancji w środowisku czy zdarzeń powodujących negatywne zmiany w środowisku (np. osuwiska, zapadliska). Zadania te przyniosą pozytywne skutki pod względem bezpieczeństwa środowiskowego.</p>

źródło: opracowanie własne

11. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Gminy Września na wybrane elementy środowiska

11.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839). Spośród nich do realizacji w POŚ wyznaczono:

- 1) Budowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych;
- 2) Budowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- 3) Budowę i modernizację sieci wodociągowej.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

11.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie Miasta i Gminy Września występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000;
- Pomniki przyrody.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez RDOŚ w Poznaniu, na terenie Miasta i Gminy Września, częściowo zlokalizowana jest strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania: kani czarnej (*Milvus migrans*) - obr. ewid. Nowy Folwark.

Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września uwzględnia także zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55).

Obszar Natura 2000 „Grądy w Czarniejewie”

Obszar Natura 2000 „Grądy w Czarniejewie” nie posiada uchwalonego Planu zadań ochronnych.

11.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów POŚ dla Miasta i Gminy Września w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, gospodarki wodami, termomodernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Miasta i Gminy Września.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

W projekcie POŚ zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio ale krótkotrwale wpływać na organizmy żywe. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych cieków będzie miał pozytywny wpływ na zwierzęta, rośliny oraz bioróżnorodność. Działania te zapewnią stabilność siedlisk przyrodniczych oraz ich rozwój na terenach zmienionych uprzednio antropologicznie.

11.4. Ludzie

Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej, POŚ wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, sieci szlaków i tras turystycznych, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywny wpływ na środowisko będą miały także działania związane z gospodarką odpadami oraz edukacją ekologiczną. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni. Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwale i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

11.5. Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Największy nacisk powinien być położony na działania jednostek wskazanych w programie naprawczym określonym w Programie Ochrony Powietrza. Brak oddziaływania zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowaniem wodami oraz ochroną przez poważnymi awariami. Do potencjalnych pozytywnych, pośrednich i stałych działań nie inwestycyjnych (organizacyjnych) zaliczyć można zadania związane z wdrażaniem lokalnych polityk ograniczania emisji gazów i pyłów do powietrza, do których należą zapisy Programu Ochrony Powietrza dla województwa wielkopolskiego. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz przebudowa infrastruktury drogowej, w tym systemu ścieżek rowerowych. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną,

minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Instalacje OZE

Na terenie Miasta i Gminy Września planowane jest tworzenie jedynie instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli - od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów, a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

11.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem.

W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacniają ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Geograficznie problem ten może w większym stopniu dotknąć województwa wielkopolskiego. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można

oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w POŚ dla Miasta i Gminy Września będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

11.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

11.8. Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby

naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będzie wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, która zakłada termomodernizację budynków, zmianę sposobu ogrzewania budynków oraz poprawę mobilności.

11.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców gminy. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Programu wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w POŚ powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych;
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych;
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe redukcowanie zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Kolejnym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Ponadto zaleca się prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrole częstotliwości opróżniania tych zbiorników.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Realizacja inwestycji, z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wpisuje się w cele środowiskowe wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Dokument ten został przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967). Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków

sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników na ścieki w gminie Września.

W projekcie POŚ zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadanie te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych oraz modernizacyjnych w okolicach wód powierzchniowych, może bezpośrednio ale krótkotrwale wpływać na pogorszenie się ich jakości. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na wody. Zachowanie naturalnego stanu wód oraz renaturyzacja wód zmienionych przez działalność człowieka wpłynie na poprawę stanu hydromorfologicznego wód oraz przywrócenie funkcji ekologicznych wód. Doprowadzi to do odbudowania zdolności wód do samooczyszczania. Efektem zadań prowadzących do zachowania i poprawy retencji będzie poprawa stanu ilościowego wód.

Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych.

11.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Wśród kierunków działań przewidzianych w Programie znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- Przebudowa bądź modernizacja dróg gminnych poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców gminy;
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej w gminie;
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej w gminie.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany*.¹⁶

Na krajobraz wpływać będą głównie działania inwestycyjne polegające na: budowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowie

¹⁶ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

ścieżek rowerowych czy konserwacji systemu melioracyjnego. Ograniczenie negatywnego oddziaływania działań inwestycyjnych na środowisko, można osiągnąć poprzez ich właściwe zaprojektowanie.

Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania z zakresu likwidacji dzikich wysypisk odpadów. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

W projekcie POŚ zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio ale krótkotrwale wpływać na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Ograniczony zostanie wpływ suszy na środowisko glebowe. Rozwój naturalnych siedlisk ograniczy także erozję powierzchni ziemi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ruchów masowych ziemi. Trwale zmieniony zostanie także krajobraz uprzednio przekształcony przez czynniki antropogeniczne.

11.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Kierunki działań przewidziane w Programie są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze gminy, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwale, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień,

aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie gminy opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne. Na terenie Gminy Września istnieją już urządzenia służące do przesyłu energii. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez WIOŚ w Poznaniu, nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową na terenie gminy. Nie zanotowano także przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku emitowanych przez urządzenia emitujące promieniowanie elektromagnetyczne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

12. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające z POŚ były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gminy.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

13. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji POŚ. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji POŚ prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

14. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

15. Monitorowanie realizacji POŚ dla Miasta i Gminy Września

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w projektowanym POŚ dla Miasta i Gminy Września zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 54. Wskaźniki monitoringu.

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie.	szt.
	Korzystający z sieci gazowej	%
	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.
Zagrożenia hałasem	Poziom przekroczeń hałasu na terenie gminy	dB
Pola elektromagnetyczne	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM	szt.
Gospodarowanie wodami	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym	szt.
	Ilość JCWPd o złym stanie ogólnym	szt.
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku – ogółem	dam ³
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku – w przemyśle	dam ³
Gospodarka wodno-ściekowa	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.
	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³
	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.
	Zbiorniki bezodpływowe	szt.

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.
Zasoby geologiczne	Miejsca niekoncesjonowanego wydobycia kopalin	szt.
Gleby	Powierzchnia nieużytków	ha
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%
	Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	kg
Zasoby przyrodnicze	Ilość form ochrony przyrody	szt.
	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha
	Powierzchnia lasów	ha
	Lesistość	%
Zagrożenia poważnymi awariami	Ilość poważnych awarii na terenie gminy	szt.

źródło: opracowanie własne

16. Podsumowanie i wnioski

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym;
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Programu Ochrony Środowiska z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu i gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Program Ochrony Środowiska może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie;
- Program Ochrony Środowiska umożliwi identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu;
- Projektowany POŚ określa główne obszary problemowe w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Września oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości środowiska;
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanego POŚ mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej;
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów;
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283).

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele programu, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym.

W rozdziale 6 *Prognozy* opisano szczegółowo teren Miasta i Gminy Września, z podaniem charakterystyki przyrodniczej, demograficznej i gospodarczej. Przedstawiono stan środowiska: klimat, powietrze, hałas, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, surowce mineralne, lasy i obszary chronione. Opisano także gospodarkę wodno-ściekową i gospodarkę odpadami na terenie Miasta i Gminy Września.

Powietrze atmosferyczne

Miasto i Gmina Września znajduje się w strefie wielkopolskiej. Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019” na terenie strefy wielkopolskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2019 r. na obszarze strefy wielkopolskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, wykazały przekroczenie poziomu docelowego ozonu.

Klimat akustyczny

W ostatnich latach nie przeprowadzono w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska badań hałasu drogowego na terenie Miasta i Gminy Września. Ostatnie takie badania zostały przeprowadzone w roku 2014.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu wrzeńskiego. Badaniami objęto odcinki dróg krajowych nr 15 oraz 92. Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez GDDKiA, w okolicy dróg krajowych nr 15 oraz 92 mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie do 20 dB.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Jak wynika z przedstawionych wyników, na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018, nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, można założyć, że na terenie Miasta i Gminy Września brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

Gospodarowanie wodami

Obszar Miasta i Gminy Września leży w zlewniach 7 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz 1 jednolitej części wód podziemnych (JCWPd). Sześć JCWP charakteryzują się złym stanem ogólnym, natomiast jedna JCWP charakteryzuje się dobrym stanem ogólnym. Stan ogólny JCWPd jest dobry.

Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarką wodno-ściekową na terenie Miasta i Gminy Września, zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji we Wrześni Sp. z o.o. Jedynym udziałowcem Spółki jest miasto Września. Na obszarze Miasta i Gminy Września istnieje 10 stacji uzdatniania wody.

Miasto i Gmina Września posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 347,2 km z 9 109 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią 1 792,8 dam³ wody.

Miasto i Gmina Września posiada sieć kanalizacyjną o długości 142,3 km z 3 960 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2019 roku odprowadzono nią 1 460,3 dam³ ścieków.

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest we Wrześni przy ul. ul. Gen. Sikorskiego 42. Parametry oczyszczalni ścieków obsługującej Miasto i Gminę Września, przedstawiono poniżej.

3. Aktualne - pozwolenie wodno-prawne:

- Qd śr = 10 000 m³/d;
- Qh max = 1 042 m³/d;
- Qroczne max = 3 650 000 m³/r;
- RLM 76 667.

Dopuszczalne wysokości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:

- BZT5 < 15,0 [mgO₂/l];
- ChZT < 125,0 [mgO₂/l];
- Zawiesina og. < 35,0 [mg/l];
- Azot ogólny < 15,0 [mgN/l];
- Fosfor ogólny < 2,0 [mgP/l].

4. Docelowe po modernizacji - wg koncepcji i bilansu firmy projektowej WADIS:

- Qd śr = 10 000 [m³/d];
- Qh max = 1 125 [m³/d];
- Qroczne max = 3 650 000 [m³/r];
- RLM 181 500.

Dopuszczalne wysokości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:

- BZT5 <15,0 [mgO₂/l];
- ChZT <125,0 [mgO₂/l];
- Zawiesina og. <35,0 [mg/l];
- Azot ogólny <10,0 [mgN/l];
- Fosfor ogólny <1,0 [mgP/l].

Na obszarze Miasta i Gminy Września funkcjonuje aglomeracja Września wyznaczona uchwałą nr XIV/147/2020 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 18 maja 2020 r. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wynosi 39 281.

Aglomeracja Września obejmuje swym zasięgiem tereny objęte systemem sieci kanalizacyjnej oraz zlokalizowaną na obszarze aglomeracji Września oczyszczalnię ścieków położoną we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 42. W skład aglomeracji Września wchodzi następujące miejscowości: Września, Sokołowo, Białężyce, Chwalibogowo, Gutowo Małe, Obłóczkowo, Przyborki, Psary Polskie, Bierzglinek, Psary Małe oraz Nowy Folwark.

Gleby

Rodzaje gleb występujące na terenie Miasta i Gminy Września są determinowane przez rodzaj skał, na których zostały utworzone oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach Gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby bielcowe** - gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **Brunatne - kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - **Brunatne - wylugowane**, które cechuje wylugowanie górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **Gleby płowe** - tworzące się na skałach kwaśnych i zasadowych oraz utworach iłowych, posiadają one zróżnicowany na poziomy genetyczny profil;
- **Czarnoziemy** - są to żyzne gleby powstające na utworach lessowych o dużej zawartości frakcji pyłowej, są one bogate w związki wapnia oraz magnezu;
- **Gleby torfowe** - gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności.

Na terenie Miasta i Gminy Września dominują gleby III – V klasy bonitacyjnej.

Zasoby geologiczne

Na terenie Miasta i Gminy Września zidentyfikowano 4 złoża obejmujące kruszywa naturalne oraz surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego.

Gospodarka odpadami

Osiągnięte poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji, dla Miasta i Gminy Września, za 2018 rok

1. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania 14,86% - poziom osiągnięty;
2. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 36,68 % - poziom osiągnięty;
3. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 99,96% - poziom osiągnięty.

Rzeczywista liczba mieszkańców objętych gminnym systemem gospodarki odpadami w 2018 roku wyniosła 43 002.

Zasoby przyrodnicze

Na terenie Miasta i Gminy Września występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000;
- Pomniki przyrody.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez RDOŚ w Poznaniu, na terenie Miasta i Gminy Września, częściowo zlokalizowana jest strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania: kani czarnej (*Milvus migrans*) - obr. ewid. Nowy Folwark.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Miasta i Gminy Września wynosi 1 692,87 ha, co daje lesistość na poziomie 7,7%. Wskaźnik lesistości Gminy jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Na terenie gminy można napotkać różne typy siedliskowe lasu:

- Las świeży;
- Las wilgotny;
- Las mieszany świeży;
- Las mieszany wilgotny;
- Bór świeży;
- Bór mieszany świeży;
- Bór mieszany wilgotny;
- Ols;
- Ols jesionowy.

W rozdziale 7 przedstawiono problemy ochrony środowiska będące wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji.

W kolejnym rozdziale przedstawiono potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu. Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku Miasta i Gminy Września istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla Miasta i Gminy Września przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych (niemal w przypadku każdego, analizowanego komponentu środowiska). Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla Miasta i Gminy Września - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

W rozdziale 11 oddziaływania te zostały przedstawione w formie opisowej. Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych;
- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów

komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji POŚ. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Rozdział 15 zawiera propozycję wskaźników monitoringu zaproponowanych w celu monitorowania realizacji *Programu*, natomiast w rozdziale 16 omówiono wnioski wyciągnięte w „Prognozie...”.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2019 r.)	8
Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2019r.).....	8
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze prywatnym oraz publicznym.....	13
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.....	14
Tabela 5. Wykaz podmiotów, zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września, które posiadają aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.....	18
Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Września.....	21
Tabela 7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.....	27
Tabela 8. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy.....	27
Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.....	28
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	28
Tabela 11. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	28
Tabela 12. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 15.....	41
Tabela 13. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 15.....	41
Tabela 14. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 92.....	42
Tabela 15. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 92.....	42
Tabela 16. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.....	44
Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.....	45
Tabela 18. Wykaz GPZ zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września.....	47
Tabela 19. Linie wysokiego napięcia WN-110 kV, przebiegające przez obszar Miasta i Gminy Września.....	47
Tabela 20. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie Miasta i Gminy Września.....	48
Tabela 21. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze Miasta i Gminy Września w roku 2018.....	50
Tabela 22. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta i Gminy Września.....	51
Tabela 23. Charakterystyka JCWPd nr 61.....	54
Tabela 24. Stopień narażenia, obszaru Miasta i Gminy Września, na poszczególne rodzaje suszy... 55	55
Tabela 25. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.....	56
Tabela 26. Ocena stanu JCWP Miasta i Gminy Września, w roku 2017.....	56
Tabela 27. Cele środowiskowe dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze Miasta i Gminy Września.....	57
Tabela 28. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla podziemnych JCWPd nr 61.....	57
Tabela 29. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Września.....	58
Tabela 30. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Bardo.....	59

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Tabela 31. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gozdowo.	59
Tabela 32. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gutowo Małe.	60
Tabela 33. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gulczewo.	60
Tabela 34. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Kaczanowo.	61
Tabela 35. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Otoczna.	61
Tabela 36. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Marzenin.	62
Tabela 37. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Nowy Folwark.	62
Tabela 38. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Sokołowo.	63
Tabela 39. Wodociągi Miasta i Gminy Września.	63
Tabela 40. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).	63
Tabela 41. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).	64
Tabela 42. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta i Gminy Września (stan na rok 2014). .	66
Tabela 43. Zestawienie odczynu i zasobności gleb Miasta i Gminy Września w makroelementy, w roku 2020.	67
Tabela 44. Złoża kopalin występujące na terenie Miasta i Gminy Września.	68
Tabela 45. Masa odpadów zebranych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018.	70
Tabela 46. Wykaz podmiotów posiadających obowiązujące pozwolenie na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.	73
Tabela 47. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.	76
Tabela 48. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.	78
Tabela 49. Pomniki przyrody na terenie Miasta i Gminy Września.	81
Tabela 50. Struktura lasów położonych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2019.	84
Tabela 51. Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie Miasta i Gminy Września.	86
Tabela 52. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września.	109
Tabela 53. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Miasta i Gminy Września.	118
Tabela 54. Wskaźniki monitoringu.	143

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Września na tle powiatu wrzesińskiego.....	9
Rysunek 2. Położenie Miasta i Gminy Września na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.	10
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady na terenie Miasta i Gminy Września.	10
Rysunek 4. Róża wiatrów dla Miasta i Gminy Września.	11
Rysunek 5. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.	22
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.....	23
Rysunek 7. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	24
Rysunek 8. Mapa nasłonecznienia Polski.	24
Rysunek 9. Podział województwa wielkopolskiego na strefy ochrony powietrza.....	26
Rysunek 10. Obszary przekroczeń dopuszczalnej częstości przekroczeń 24-godzinnych stężeń pyłu PM10 w województwie wielkopolskim w 2019 roku.....	29
Rysunek 11. Rozkład przestrzenny stężenia średniego dla roku pyłu PM10 na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.	30
Rysunek 12. Obszary przekroczeń dla B(a)P w strefach: aglomeracja poznańska i strefa wielkopolska w 2019 r.	31
Rysunek 13. Rozkład przestrzenny stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.	32
Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśredniony dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).	33
Rysunek 15. Obszary przekroczeń dla wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśrednionego dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).	34
Rysunek 16. Drogi Miasta i Gminy Września.	37
Rysunek 17. Stan dróg zarządzanych przez GDDKiA, na terenie Miasta i Gminy Września.	37
Rysunek 18. Charakterystyka ekranów akustycznych, wzdłuż autostrady A2.....	38
Rysunek 19. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu wrzesińskiego.	40
Rysunek 20. Linie przesyłowe najwyższego napięcia na tle Miasta i Gminy Września.....	46
Rysunek 21. Linie radiowe oraz stacje bazowych telefonii komórkowej wg. Danych UKE.....	50
Rysunek 22. JCWP na tle Miasta i Gminy Września.	52
Rysunek 23. Miasto i Gmina Września na tle JCWPd.	53
Rysunek 24. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na tle Miasta i Gminy Września.....	54
Rysunek 25. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.....	56
Rysunek 26. Pozwolenia dotyczące gospodarki odpadami wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.....	72
Rysunek 27. Obszar Siedliskowy Natura 2000 „Grądy w Czarniejewie” na tle Miasta i Gminy Września.....	80
Rysunek 28. Pomniki przyrody Miasta i Gminy Września.....	82
Rysunek 29. Korytarz ekologiczny Dolina Warty na tle Miasta i Gminy Września.....	84
Rysunek 30. Miasto i Gmina Września na tle Nadleśnictwa Czarniejewo.	85

Załączniki

Załącznik nr 1

Linie napowietrzne wysokiego napięcia - 110 kV oraz stacje GPZ, na obszarze Miasta i Gminy Września

